

UNGDOMS- PARLAMENTET

2004 *Rapport*

Ungdomsparlamentet 2004

Klubbcentralen – stöd för skolan rf

FÖRFATTARE: Tiina Karhuvirta

ÖVERSÄTTARE: Tomas Mattsson

SUMMARY: Merja Laaksonen

OKTIIGEASSU: Irma Laiti

VUÄNÕŠ: Katri Fofonoff

FOTO: Lehtikuva / Pekka Sakki, Riksdagen / Heikki Rajala

UTGIVARE: Klubbcentralen – stöd för skolan rf

FÖRLÄGGARE: Eduskunta

LAYOUT: Anssi Kähärä / Luxus

TRYCK: Edita 2005

ISBN 952-9759-68-1

PÄRMBILDER: Pekka Sakki / Lehtikuva

INNEHÅLL

- 05 Förord**
- 06 Bakgrund**
- 08 Ungdomsparlamentet - målet med verksamheten**
- 10 Ungdomsparlamentet - verksamhetens pedagogiska principer**
- 11 Ungdomsparlamentet 2003**
  - 11 UTBILDNING
  - 11 TILLSTÄLLNINGAR FÖR ELEVERNA
  - 12 INFORMATION
- 14 Ungdomsparlamentet 2004**
  - 16 UTBILDNING OCH ETT MÅNGSIDIGT KLUBBMATERIAL
    - 16 Klubbmaterial
    - 18 Utbildning
  - 19 PARLAMENSKLUBBARNÄ
    - 21 Förteckning över de skolor som deltog i Ungdomsparlamentet 16.4.2004
    - 23 Parlamentsklubbarnas verksamhet
    - 24 De ungas parlamentsklubb i Sylvään koulu
    - 27 Parlamentsklubben i Ehnroosin koulu vid Ungdomsparlamentets sammanträde 2004
    - 28 Gemensam klubb i Hakarinteen koulu och Höjdens skola från Tenala
- 29 En oförglömlig dag för både elever och lärare**
  - 29 UNGDOMSPARLAMENTET 16.4.2004
- 31 Ärade Talman!**
  - 31 FRÅGOR SOM ENGAGERAR UNGDOMEN
  - 32 AKTUELLA TEMAN I FRÅGORNÄ
- 33 Informationen till klubbedarna och medlemmarna**
- 35 Plats för aktiva unga påverkare**
- 36 Källor**
- 37 Summary**
- 41 Oktiigeassu**
- 44 Skoltsamiska**
- 47 Bilagor**
  - 47 DAGORDNING
  - 50 SITTDORDNING

Bästa högstadiel elever

Den medborgerliga aktiviteten är A och O i en demokrati. Vår representativa demokrati är beroende av medborgarnas medverkan och stöd. Vi behöver kanaler för att utbyta åsikter och för en debatt om hur medborgaropinionen ska komma till uttryck i folkrepresentationen.

Bakom oss har vi vårens riksdagsval då folket valde in sina representanter för de kommande fyra åren. Ni som går i grundskolans högstadium har er chans att påverka riksdagens sammansättning om några år. Men ni kan redan nu bli aktiva påverkare, engagera er och ta ställning. Senast när ni fortsätter i gymnasiet eller en yrkesläroanstalt kan ni medverka i elevkåren, en sådan finns ju i alla läroanstalter på andra stadiet. Om kommunen har ett ungdomsfullmäktige, ett ungdomsparlament eller någon annan kanal för aktiv medverkan kan ni gå med och få erfarenhet av hur det är att sköta gemensamma angelägenheter.

Parlamentsklubbarna är ett väsentligt inslag i projektet Ungdomsparlament. Jag hoppas att skolorna tar till sig projektet och ser det som en möjlighet att uppmantra de unga till att bli samhällsaktiva. I parlamentsklubbarna kan eleverna öva upp sig i aktivt samhällsengagemang, i att utbyta åsikter om viktiga samhällsfrågor, i att debattera, formulera synpunkter och engagera sig för skolan och närmiljön.

I vår arrangeras Ungdomsparlamentet för fjärde gången i riksdagen. Ni har varje gång lyckats ta upp viktiga teman som ni velat få regeringens syn på. Ni har fört fram färska och nya synpunkter av det slag som vi inte är bortskämda med varje dag i riksdagen.

Vi parlamentariker är stolta över vår finländska parlamentarism som fått en del helt nya inslag genom grundlagsreformen 2000. Riksdagen har fått en starkare ställning t.ex. i regeringsbildningen. Erfarenheterna av grundlagen förstärker uppfattningen att reformen är bra och fungerar.

Den 16 april 2004 har spikats för ungdomsparlamentets frågestund i riksdagen. Då har 199 medlemmar av landets parlamentsklubbar möjlighet att ställa frågor till ministrarna om sådant som de unga upplever som viktigt. Den dagen blir säkert en minnesvärd upplevelse för er.

Bästa högstadiel elever, välkomna att delta i parlamentsklubbarna och välkomna till riksdagen.

Parvo Lippinen
Riksdagens talman

FÖRORD

»Det är ju egentligen politiken som får samhället att snurra och därför skulle det kanske löna sig att vara ens lite intresserad och försöka påverka genom att rösta. Jag förstår nog varför det anses vara en medborgerlig plikt och om man inte ens har försökt påverka genom att rösta är det väl onödigt att klaga över att fel människor fattar felaktiga beslut» (N). Så här uttryckte sig en ung person i en skrivtävling år 2003 med temat demokrati (Lundblom 2003)

I din hand håller du en rapport över verksamheten kring Ungdomsparlamentet åren 2003 och 2004. Parlamentsklubbarnas verksamhet kulminerar i det sammanträde som Ungdomsparlamentet ordnar vartannat år i riksdagen. Förberedelserna inför sammanträdet

är en lång process som syftar till att klubbmedlemmarna så väl som möjligt ska kunna ta till sig alla de idéer som kommit upp under debatterna med klubbledaren och medlemmarna. Klubbarna finns inte till bara för att förbereda sammanträdet, utan tanken är att inspirera medlemmarna till att sätta sig in i beslutsgången i samhället och att intressera sig för hur våra gemensamma angelägenheter sköts.

Under själva sammanträdesdagen kunde man bara beundra engagemanget och framåtandan hos de unga »parlamentarikerna» i riksdagshuset.

I denna publikation ingår tre parlamentsklubbars inlägg om sin verksamhet. Jag vill tacka alla som har medverkat och som kommenterat manuskriptet.

Oktober 2004

Tiina Karhuvirta

BAKGRUND

Den representativa demokratin är hörnstenen i det finländska samhället. Oron över den låga röstningsaktiviteten bland medborgarna i allmänhet och ungdomarna i synnerhet har väckt en del diskussion om hur demokratin ska tryggas i framtiden. Diskussionen har kretsat kring problemet med demokratiunderskott, som särskilt berör det kommunala beslutsfattandet. I 2004 års kommunalval var röstningsprocenten fortfarande låg (58,6 %). När det gäller ungdomars valaktivitet har utvecklingen ändå gått i en positiv riktning – valdeltagandet för personer under 30 år var 11,3 % när motsvarande siffra i föregående val var 10,4 % (www.statistikcentralen.fi). Både i Finland och i de andra europeiska länderna är det ett problem att ungdomar är så obenägna att utöva sin rösträtt. En fungerande demokrati behöver aktiva människor som vill vara med och påverka.

En analys av riksdagsvalet våren 2003 visade att nio av tio ungdomar ansåg att det går att påverka genom att rösta och hela 65 % av ungdomarna ansåg att det är en medborgerlig plikt. Utifrån röstningsbeteendet drogs den slutsatsen att ålderskategorin 18–30 är en avvikande väljargeneration. Undersökningen visar att en klar majoritet vill “dra sig undan” och deras ovilja att rösta i val och vara politiskt aktiva är ännu ett frågetecken för forskarna. (*Nurmela och Pehkonen, 2003*)

I sin artikel »Hei kaveri –millä välineillä äänestät? Mitä demokratia, vaalit ja poliittisen osallistumisen keinot merkitsevät nuorille?» grunnar *Pia Lundbom* på olika sätt att erbjuda ungdomar möjlighet att testa sin medborgarkompetens. Hon har studerat texter i en skrivartävling som ordnades i samband med

projektet Alliansin Nuorisovaalit 2003. Tävlingsdeltagarna var 14–19-åringar. Skribenterna saknade tydlighet hos politikerna och efterlyste mera information om hur beslutsfattandet går till i vårt politiska system.

Teman som belyser demokrati, påverkan och delaktighet kräver snarare en praktisk än en teoretisk undervisningsmetod. Undersökningen *Civics* (2001) visar att finländska ungdomar i grundskolans slutskede har goda baskunskaper och färdigheter visavi samhället men att kunskaperna inte räcker till för en djupare analys av demokratins väsen. Ungdomarna deltar lite eller inte alls i samhällsverksamheten.

Skolan har redan länge sett det som en utmaning att fostra eleverna till aktiva medborgare. Enligt grunderna för grundskolans läroplan (1994) strävar grundskolan efter att hos eleverna utveckla sådana attityder och en sådan förmåga som ger dem förutsättningar att vara aktiva, kritiska och ansvarsfulla medlemmar av medborgarsamhället. Eleverna måste också ges möjlighet att i praktiken bekanta sig med samhällsfunktionerna och öva sig i att fatta beslut i och påverka samhället.

De ungdomar som deltar i Ungdomsparlamentets verksamhet har en möjlighet att själva se hur den finländska beslutsmodellen fungerar. De får också information om hur beslut bereds. Den som ska förbereda frågor till ministerrarna måste ha en mycket bred kunskapsbas. De sista grundskoleklasserna ger dem ännu inte dessa kunskaper. Men Ungdomsparlamentet erbjuder eleverna en möjlighet att få testa sin »medborgarkompetens» och stärker ungdomarnas uppfattning om vilka möjligheter de har att påverka.

Ungdomsparlamentets första muntliga frågestund ordnades i riksdagens plenisal fredagen den 15 maj 1998. Det var riksdagens dåvarande talman *Riitta Uosukainen* som tog initiativet till Ungdomsparlamentet. Detta igen var en följd av ett initiativ i juni 1997 från franska nationalförsamlingens talman *Laurent Fabius*. Han föreslog att ett barnparlament skulle ordnas i alla EU-länder.

Ända från början har en viktig ingrediens i projektet varit den klubbverksamhet som ordnas i skolorna. I parlamentsklubbarna har eleverna bekantat sig med politiska sakfrågor, följt val och studerat lagstiftning samt deltagit i kommunfullmäktiges sammanträden. Klubbarna arbetar i högstadieskolor och består huvudsakligen av elever från åk 9. Klubbarna har behandlat frågor kring den representativa demokratin, riksdagsväsendets historia, struktur och nuvarande verksamhetsformer.

Parlamentsklubbarna har förberett medlemmarna för ett deltagande i det sammanträde som Ungdomsparlamentet ordnar i riksdagen vartannat år. Parlamentsklubbarna har själva valt ämnen och därefter formulerat frågor till ministrarna.

Under Ungdomsparlamentet 2004 ordnades den fjärde muntliga frågestunden. Motsvarande frågestunder har tidigare ordnats 1998, 2000 och 2002.

FOTO: Pekka Sakki / Lehtikuva

FOTO: Pekka Sakki / Lehtikuva

UNGDOMSPARLAMENTET – MÅLEN MED VERKSAMHETEN

»Medborgarnas aktivitet är en väsentlig del av det demokratiska systemet»

(BREDEBERG, 2003)

I grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen fästs stort avseende vid olika temaområden. Temaområdenas innehåll ska integreras i många läroämnen. Antalet samhällskunskapsstimmar har ökat i timfördelningen. I de nya grunderna för läroplanen lyfts elevklubbar fram som en viktig del av skolans verksamhet.

Ett av temaområdena enligt grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen, som nu är inne i ett försöksskede, kallas Deltagande, demokrati och entreprenörskap. Syftet med temaområdet är att hjälpa eleven att se samhället ur olika aktörers synvinkel, att utveckla de färdigheter som eleven behöver för att delta i samhällsverksamhet och att skapa en grund för entreprenörmässiga handlingar. Skolans lärmiljö och verksamhetsformer ska stödja elevens utveckling till en självständig, företagsam, målmedveten, samarbetskunnig och aktiv medborgare och stödja eleven att bilda sig en realistisk bild av sina möjligheter att påverka.

Målet för temaområdet Deltagande, demokrati och entreprenörskap är att eleven ska

- ▶ lära sig att förstå skolgemenskapens, den offentliga sektorns, näringslivets och olika organisationers betydelse, verksamhetsformer och behov och att se detta ur ett samhällsnyttigt perspektiv
- ▶ lära sig att bilda sig en egen uppfattning i olika frågor genom att utnyttja olika slags expertis
- ▶ lära sig att delta i samhällsverksamhet på ett ändamålsenligt sätt och att ta ansvar för skötseln av gemensamma angelägenheter i sin skola och i närsamhället
- ▶ lära sig att möta och hantera förändringar, osäkerhet och konflikter och att handla innovativt och på lång sikt för att nå ett mål och att bedöma handlandet
- ▶ lära sig om företagsverksamhet och inse deras betydelse för individen och samhället

FOTO: Pekka Sakki / Lehtikuva

Temaområdets centrala innehåll är bl.a.

- ▶ olika sätt att delta och påverka i en demokrat
- ▶ olika sätt att bilda nätverk för att främja den egna och den gemensamma välfärden
- ▶ deltagande och påverkan i den egna skolan och livsmiljön och förmåga att bedöma verkningarna av sitt eget handlande

En av tankarna bakom Ungdomsparlamentets verksamhet är att erbjuda lärarna ett sätt att aktivera eleverna och uppmuntra dem till diskussion och debatt och att lära dem bedöma och undersöka samhällliga frågor. Detta område lämpar sig ytterst väl för integrering i flera olika läroämnen. Temat kan »ge politiken ett ansikte», dvs. hjälpa eleverna att förstå hur den representativa demokratin fungerar och därmed öka deras intresse för att själva delta i samhällsverksamhet. Arbetet i skolan, samverkan mellan olika läroämnen och ett eventuellt samarbete mellan olika skolor ger också skolan en bredare verksamhetskultur. År 2003 ställdes som mål för Ungdomsparlamentets verksamhet att den ska omfatta hela den årsklass som befinner sig i grundskolans slutskede.

Ungdomsparlamentet syftar till att stödja ungdomarnas utveckling till aktiva och kritiska medborgare. Detta är också ett uttalat mål i det politikprogram för medborgarpåverkan som godkändes 25.9.2003.

FOTO: Pekka Sakki / Lehtikuva

UNGDOMSPARLAMENTET – VERKSAMHETENS PEDAGOGISKA PRINCIPER

Projektet följer följande pedagogiska principer:

- ▶ elevernas erfarenhetsbaserade lärande ökar
- ▶ elevernas kunskaper om sina egna påverkningsmöjligheter i skolans närmiljö och i den lokala miljön ökar
- ▶ eleverna och deras klubbledare motiveras att ta reda på mer om Finlands politiska system
- ▶ eleverna och deras klubbledare inspireras till ett arbetssätt som går djupare än det traditionella skolarbetet samt att intressera sig för samhällsfrågor
- ▶ deltagarna får handledning i en mångsidig användning av olika kunskapskällor i klubb- och skolarbetet
- ▶ deltagarna motiveras och inspireras att följa den aktuella samhällsdebatten
- ▶ intresset för att ta reda på bakgrunden till olika frågor uppmuntras
- ▶ eleverna ges en positiv uppfattning om hur man kan påverka och vilka möjligheter det finns
- ▶ deltagarna ges verktyg för att granska finskheten och den finländska kulturen som en del av Europa

FOTO: Pekka Sakkil / Lehtikuva

FOTO: Pekka Sakkil / Lehtikuva

UNGDOMSPARLAMENTET 2003

»...redan i högstadiet borde ungdomarna få adekvat undervisning i samhällsfrågor och uppmuntras att intressera sig för politik. Högstadieeleverna är i den åldern att de ännu är mottagliga för påverkan men kan ändå tänka med eget huvud om de bara vill»

(HAKANEN, 2003)

Utbildning

Ungdomsparlamentets verksamhet återupptogs genast hösten 2002. Då ordnades i samverkan med riksdagsbiblioteket utbildning för klubbledarna. Teman för utbildningen var riksdagens, statsrådets och EU:s webbplatser och hur dessa kan utnyttjas i undervisningen. Utbildningsdagarna ordnades 7.10, 4.11 och 2.12.2002. Sammanlagt 37 lärare deltog i utbildningen som leddes av *Heikki Vaakanainen*, *Sari Pajula*, *Kristiina Hakala* och *Päivi Erkkilä* från Riksdagsbiblioteket och *Tiina Karhuvirta* från Klubbcentralen – stöd för skolan rf. Utbildningen tog fasta på att ge deltagarna praktiska färdigheter. Enligt deltagarresponsen motsvarade utbildningen förväntningarna och lärarna ansåg att den hade kretsat kring sådant som de kan tillämpa i klubbarna och klasserna.

Till stöd för klubbarnas verksamhet togs det fram ett material på finska, *Vaalit 2003*, som lades ut på Internet. Materialet innehöll uppgifter med hjälp av vilka klubbarna kunde bekanta sig med kandidatuppställningen, kampanjerna, debatter, röstning och rösträkning, valfinansiering och valannonser. Den arbetsgrupp som tog fram materialet bestod av *Vesa Vihervä*, *Historian ja yhteiskuntaopettajien liitto*, *Marja Rikama*, *Äidinkielen opettajien liitto* och *Vire-Anita Martamo*, *Suomen opintoohjaajien liitto*. Klubbarna uppmanades att delta i Ungdomsvalet våren 2003 och att ställa upp som valfunktionärer i skolorna.

Tillställningar för eleverna

Klubbarna aktiverades genom olika tillställningar för eleverna. Det var visat sig vara en

särskild utmaning att få klubbarna att fungera också de år det inte ordnas någon muntlig frågestund. För att hålla uppe verksamheten ordnades i samverkan med riksdagen Ungdomsparlamentets elevtillställningar. Vi sidan av en presentation av Riksdagshuset omfattade tillställningarna en föreläsning om riksdagsledamöternas pleniarbete och om riksdagens informationsverksamhet.

Under perioden 31.3–28.4.03 ordnades fyra elevtillställningar. Utifrån tidigare erfarenheter gick man in för grupper om cirka 20 personer. Sammanlagt deltog närmare 100 personer. Begränsningen av gruppstorleken ledde till att många ungdomsparlamentsklubbar blev utanför. Det finns alltså intresse för och kapacitet att delta i verksamheten. I det stora hela var eleverna mycket nöjda med utbildningen och många hade velat följa pleniarbetet på riktigt.

För de svenskspråkiga klubbarna ordnades möjlighet att på svenska bekanta sig med riksdagen.

Information

Eftersom Ungdomsparlamentets verksamhet fortsatte våren 2003 skickades en broschyr om Ungdomsparlamentet till högstadieskolorna. Uppgifter om Ungdomsparlamentets utbildning gick också ut via Klubbcentralens normala informationskanaler.

Tiina Karhuvirta intervjuade talman *Riitta Uosukainen*. Intervjun med bilder publicerades i tidningen *Opettaja* och i *SOPO NEWS* våren 2003.

Inom ramen för Ungdomsparlamentets verksamhet bedrevs 2003 olika former av samarbete med Utbildningsstyrelsens medver-

kansprojekt och Finlands kommunförbunds ungdomsenhet. Projektet erbjöd alla samarbetsparter en färdig kanal för medverkansprojekt i årskurserna 8 och 9 på ett sätt där det var lätt att inbegripa också medverkan och påverkan på riksplan. Ungdomsparlamentet erbjöd dessa grupper en ytterligare länk i medverkanskedjan – hemmet, skolan, kommunen, staten.

Ungdomsparlamentets delegation ställde under sitt möte 23.10.2002 som mål att få med fler deltagare från östra Finland och nordligaste Finland. I detta syfte bedrevs samarbete med länsstyrelserna i Östra Finlands län och Lapplands län. Samarbetet var lyckat och både östfinländska skolungdomar och ungdomar från Lapplands län deltog aktivare än förr i Ungdomsparlamentet.

I tidningen *Opettaja* publicerades 12.9.2003 en annons om Ungdomsparlamentets verksamhet. I oktober postades en broschyr om projektet till högstadieskolorna. Utbildningsstyrelsen, Finlands kommunförbund och riksdagens talman sände i oktober ett gemensamt brev till högstadieskolorna. När anmälningstiden gick ut 3.11.2003 hade sammanlagt 112 klubbledare anmält sig.

UNGDOMSPARLAMENTET 2004

»Ungdomarna vill ha aktivitet, tydliga svar och ärlighet. Naturligtvis tror ingen att förändringar ska ske över en natt. Beslutsfattandet och verkställandet av besluten kräver sin tid men i något skede måste det bli av. Jag tror inte att det kan vara särskilt svårt att få in ungdomarna i valbåsen. Men vi måste ge dem ett bra skäl att gå dit.» (N)

(LUNDBOM, 2003)

Riksdagens talmanskonferens tillsatte 19.10.1999 en arbetsgrupp till stöd för Ungdomsparlamentet. Under 2002 gjordes en arbetsfördelning mellan arbetsgruppen och delegationen, så att delegationen fick i uppgift att leda planeringen och utvecklingen av verksamheten kring Ungdomsparlamentet. Arbetsgruppen tog sig sär-

skilt an riktlinjerna för materialet och informationen samt samarbetsfrågor. Dessutom sköter arbetsgruppen planeringen och genomförandet av själva Ungdomsparlamentssammanträdet. Den nuvarande delegationens sammansättning motsvarar sammansättningen i den arbetsgrupp som talmanskonferensen tillsatte.

FOTO: Heikki Rajala / Riksdagen

FOTO: Pekka Sakkilä / Lehtikuva

Delegationen består av:

- ▶ ORDFÖRANDE Tuula H. Laaksovirta, Riksdagen
- ▶ SEKRETERARE Päivi Erkkilä, Riksdagen

MEDLEMMAR:

- ▶ Minna Riikka Järvinen, Klubbcentralen - stöd för skolan rf
- ▶ Anneli Kangasvieri, Finlands kommunförbund
- ▶ Tiina Karhuvirta, Klubbcentralen - stöd för skolan rf
- ▶ Aslak Lindström, Utbildningsstyrelsen
- ▶ Riina Nevamäki, Statsrådets kansli
- ▶ Maija-Leena Paavola, Riksdagen
- ▶ Immo Parviainen, Utbildningsstyrelsen
- ▶ Anne-Eeva Pekkola, Riksdagen
- ▶ Eeva-Riitta Pirhonen, Utbildningsstyrelsen
- ▶ Outi Salo, Klubbcentralen - stöd för skolan rf
- ▶ Liisa Souru, Undervisningssektorns fackorganisation OAJ

Arbetsgruppen för Ungdomsparlamentet har följande sammansättning:

- ▶ ORDFÖRANDE Minna Riikka Järvinen, Klubbcentralen - stöd för skolan rf
- ▶ SEKRETERARE Tiina Karhuvirta, Klubbcentralen - stöd för skolan rf

MEDLEMMAR:

- ▶ Pekka Iivonen, Utbildningsstyrelsen
- ▶ Päivi Erkkilä, Riksdagen
- ▶ Jorma Kauppinen, Utbildningsstyrelsen
- ▶ Tuula H. Laaksovirta, Riksdagen
- ▶ Maija-Leena Paavola, Riksdagen
- ▶ Immo Parviainen, Utbildningsstyrelsen
- ▶ Anne-Eeva Pekkola, Riksdagen
- ▶ Johanna Selkee, Finlands kommunförbund

UTBILDNING OCH ETT MÅNGSIDIGT KLUBBMATERIAL

Klubbmaterialiet

Våren 2003 samlades en expertgrupp för att planera vilket skriftliga material som skulle produceras. *Najat Ouakrim-Soivio*, som varit projektchef för Ungdomsparlamentet 2000 och 2001, utsågs till författare. Temat för materialet var inflytande, särskilt ur ungdomarnas synvinkel. Expertgruppen bestod av:

- ▶ Minna Riikka Järvinen, Klubbcentralen - stöd för skolan rf
- ▶ Sanni Grahn, Finlands gymnasistförbund
- ▶ Tiina Karhuvirta, Klubbcentralen - stöd för skolan rf
- ▶ Reetta Kuosmanen, Sakki ry
- ▶ Virve-Anita Martamo, Suomen opinto-ohjaajat SOPO
- ▶ Marja Rikaniemi, Äidinkielen opettajain liitto
- ▶ Vesa Vihervä, Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liitto

Publikationen utformades med tanke på grundskolans sista klasser och annan utbildning på andra stadiet. Målet med publikationen är att ge basuppgifter om verksamheten inom den offentliga sektorn, skolan, näringslivet och organisationsformer på ett sådant sätt att ungdomarna förstår att de genom sina val skapar både sin egen och vår gemensamma framtid. Boken heter »Nuoret ja vaikuttaminen: materiaali Nuorten parlamentti -kerhoille».

Klubbledarna fick ett materialpaket som tillställdes klubbarna före medlet av november. Till paketet hörde:

- ▶ Boken *Nuoret ja vaikuttaminen*
- ▶ Boken *Finlands riksdag*
- ▶ Broschyren *Så här kommer en lag till*
- ▶ Foldern Z-Card om riksdagen

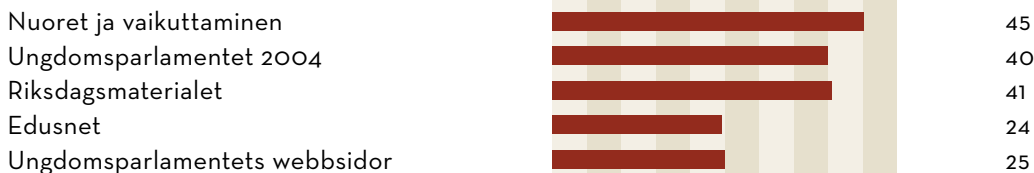
Klubbarna uppmärksammades dessutom på Ungdomsparlamentets nätmaterial, dvs. ett uppdaterat ungdomsparlamentsmaterial samt på Edusnet som är en webbplats som upprätthålls av riksdagen.

Materialet på svenska omfattade Ungdomsparlamentet 2004 som lagts ut på nätet samt svenskspråkigt riksdagsmaterial. Boken *Nuoret ja vaikuttaminen* översattes inte.

Responsen på materialet baserar sig på en blankett (se bilaga) som delades ut under sammanträdet och som var avsedd både för klubbledarna och eleverna.

Lärarna och klubbledarna använde publikationen *Nuoret ja vaikuttaminen* och materialet Ungdomsparlamentet 2004 lika flitigt. Materialet Ungdomsparlamentet 2004 var populärare än väntat. Veldig lite hade satsats på illustration och utformning, vilket sannolikt bidrog till att både lärarna och klubbledarna gav låga vitsord för materialets visuella utformning. Det är skäl att påpeka att publikationen *Nuoret ja vaikuttaminen* använts både i klub-

Vilket Ungdomsparlamentsmaterial har Du använt?

Vilket Ungdomsparlamentsmaterial använde Du mest?

barna och som material i samhällskunskapsundervisningen.

Ungdomarnas och lärarnas uppfattning om materialets sak innehåll var rätt enhetlig men lärarna var positivare än ungdomarna. Båda grupperna ansåg ändå att materialet var aktuellt, intressant, nyttigt, informativt och enligt fler än hälften av svaren bra eller utmärkt till innehållet. Alla som besvarade enkäten ansåg att uppgifterna i huvudsak var bra eller utmärkta.

Vid en jämförelse mellan hela gruppen och lärargruppen när det gäller materialutnyttjan-

det framträder det skillnader egentligen bara i fråga om riksdagsmaterialet. Bland lärarna var publikationen Nuoret ja vaikuttaminen och materialet Ungdomsparlamentet 2004 lika populära. I den grupp där också eleverna ingår var riksdagsmaterialet och materialet Ungdomsparlamentet 2004 i praktiken lika populära. Enkäten visade ändå att det finns behov av mer materialproduktion – både av tryckt material (publikationen Nuoret ja vaikuttaminen och riksdagsmaterialet) och av webbmaterial (Ungdomsparlamentet 2004 samt Edusnet och Ungdomsparlamentets webbsidor).

FOTO: Pekka Sakki/Lehtikuva

FOTO: Pekka Sakki/Lehtikuva

FOTO: Pekka Sakki/Riksdagen

Utbildning

För klubbledarna ordnades en utbildningsdag 24.11.2003 i Tammerfors. Temat för dagen var »Kunskap till stöd för ungdomars inflytande». Under dagen behandlades Tammerfors ungdomsforum, publikationen Nuoret ja vaikuttaminen samt Edusnet. Sammanlagt 21 parlamentsklubbsledare anmälde sig. Responsen på utbildningsdagen visade att en del av deltagarna ville ha mera praktiska råd för klubbverksamheten. Det var särskilt förstagångsdeltagare som framställde detta önskemål. Å andra sidan ansåg majoriteten av deltagarna att utbildningen hade varit nyttig med tanke på den egna klubben. Man efterlyste också fördjupning i riksdagsfrågor, särskilt i EU-frågor och utskottsarbetet. Dessutom önskades praktisk handledning i klubbarbete.

I riksdagens auditorium ordnades 29.3.2003 ett utbildningstillfälle till vilket inbjöds både klubbledare och klubb-

medlemmar. Tanken var att aktivera också de klubbmedlemmar som inte hade utsetts till ledamöter vid Ungdomsparlamentets sammanträde. Responsen på denna dag var i huvudsak positiv och tidpunkten (måndag eftermiddag) ansågs lämplig. De flesta tyckte också att det var bra att eleverna fick vara med. Eleverna ville ha en lösare tidtabell och ett heldagsevenemang så att de skulle hinna bekanta sig med andra elever.

Under utbildningsdagen talade Minna-Riikka Järvinen (Spektret av ungdomsfrågor – analys av utvecklingen från 1998), riksdagsledamot Kaarina Dromberg (Så här arbetar en riksdagsledamot), lagstiftningsdirektör Keijo Kouivukangas och riksdagssekreterare Maija-Leena Paavola (Hur plenum går till) och Tiina Karhuvirta (Frågorna till ministrarna och sammanfattning av utbildningsdagen). Sammanlagt 120 personer från 20 skolor anmälde sig till utbildningsdagen.

PARLAMENTSKLUBBARN

»Om samhället vill att ungdomen ska delta aktivare i politiken måste det introducera politiken för dem. Min egen erfarenhet är att grundskolan inte lär ut tillräckligt mycket om politikens grunder.» (N)

(LUNDBOM, 2003)

Parlamentsklubbarnas antal har ökat i en rätt jämn takt. År 1998 deltog 83 skolor i projektet, 2000 var antalet 85 och 2002 anmälde sig 84 skolor, av vilka 78 sände representanter till Ungdomsparlamentets sammanträde. Det kvantitativa målet för Ungdomsparlamentet 2004 var att verksamheten skulle omfatta hela årsklassen, vilket innebar minst en klubb per kommun. Detta mål nåddes inte. Det kvalitativa målet var att aktivera klubbar också i östra och norra Finland. På den punkten var resultatet bättre. Till sessionen anmäldes sammanlagt 93 klubbar, skolor eller ungdomsfullmäktige. I själva sammanträdet deltog representanter för 92 klubbar. I november 2003 hade 112 klubbar anmält sig, vilket visar att engagemanget var mycket starkt redan då.

Klubbledarna är bl.a. speciallärare, elevkårens lärarhandledare, lärare i historia och

samhällskunskap samt i fysik, kemi och matematik. Också tre ungdomspåverkargrupper deltog och de handledes av kommunens ungdomsarbetare eller högstadielärare. Samarbetet förekom mellan historie- och samhällskunskapslärarna samt modersmålslärarna.

Ungdomsparlamentsverksamhet förekom inte bara i klubbarna utan också i elevkåren, i väneleversverksamheten, på rasterna, i samband med startskottet för undervisningsministeriets medverkansprojekt på kommunnivå samt i form av kurser i juridik.

I många fall var det lärarnas aktivitet och uppmuntran som hade fått de unga att anmäla sig till verksamheten. En deltagares klasskamrater hade röstat fram eleven till ungdomsparlamentsledamot. Också medlemskap i elevkåren och deltagande i juridikkurser angavs som skäl till att elever anmält sig.

Nya ungdomsparlamentsklubbar grundades också på elevernas egen begäran utifrån goda erfarenheter från tidigare deltagande och med stöd av motiverade lärare.

Under vårterminen kretsade ungdomsparlamentsklubbarnas verksamhet kring förberedelserna inför sammanträdet. Klubbarna skulle själva bestämma i vilket ämne de ville framföra en skriftlig fråga, samla bakgrundsmaterial om detta, formulera en lämplig fråga och dessutom bereda sig på att framställa en tillägsfråga om tillfälle skulle ges. Klubbmedlemmarna fick också lära sig hur man utser en ledamot, eftersom alla medlemmar inte skulle få plats i plenisalen. Uppgiften gick alltså ut på att välja den ledamot de trodde att bäst representerade både den egna skolan och hemorten. På detta sätt hade projektet också ett drag av praktisk övning i representativ demokrati.

Vid fördelningen av platser följdes valkretsindelningen enligt 5 § i vallagen (714/1998). Klubbarna från en valkrets tilldelades leda-

motsplatserna från den valkretsen. Fördelningen av platser enligt valkrets lyckades alldeles utmärkt och nästan inga negativa kommentarer hördes om de tilldelade platserna. Den avvikelserna från vallagen gjordes att varje klubb garanterades åtminstone en plats i plenisalen. I sammanträdet deltog också en klubb som var gemensam för två skolor och också den garanterades två platser genast i den första tilldelningen.

Överloppsplatserna lottades ut mellan de klubbar som var intresserade av att sända flera representanter till sammanträdet. Också återbudsplatserna fördelades mellan de klubbar som hade meddelat att de kunde fylla fler platser än en.

Ungdomsparlamentet 2004 var redan rätt nära en rikstäckande ungdomsrepresentation.

Engagemanget höll i sig ända till slutet – endast en klubb gav återbud i sista stund. En representant gav återbud på grund av sjukdom, så plenisalen var i praktiken fullsatt.

Ungdomsparlamentets platsfördelning enligt valkrets RIKSDAGSLEDAMÖTER / ELEVLEDAMÖTER

Helsingfors valkrets	21	17
Nylands valkrets	33	51
Egentliga Finlands valkrets	17	13
Satakunta valkrets	9	15
Tavastlands valkrets	14	19
Birkalands valkrets	18	20
Kymmene valkrets	12	8
Södra Savolax valkrets	6	3
Norra Savolax valkrets	10	10
Norra Karelens valkrets	7	4
Vasa valkrets	17	12
Mellersta Finlands valkrets	10	6
Uleåborgs valkrets	18	15
Lapplands valkrets	7	6

Följande skolor deltog i Ungdomsparlamentet 16.4.2004:

Helsingfors valkrets

- ▶ Alppilan yläaste
- ▶ Högstadieskolan Lönkan
- ▶ Svenska normallyceum
- ▶ Puistolans peruskoulu
- ▶ Ressun peruskoulu

Nylands valkrets

- ▶ Ehnroosin koulu
- ▶ Espoo Yhteislyseon koulu
- ▶ Espoonlahden koulu
- ▶ Hagelstamska Högstadiet
- ▶ Hakarinteen koulu ja Höjdens skola från Tenala
- ▶ Härkävehmaan koulu
- ▶ Järnefeldtin koulu

- ▶ Järvenpään yhteiskoulu
- ▶ Karakallion koulu (2 klubbar)
- ▶ Kasavuoren koulu
- ▶ Kilonpuiston koulu
- ▶ Leppävaaran koulu
- ▶ Lyceiparkens skola
- ▶ Länsimäen koulu
- ▶ Mainingin koulu
- ▶ Myllyharjun koulu
- ▶ Myllymäen koulu
- ▶ Nummelanharjun koulu (2 klubbar)
- ▶ Nöykkiön koulu
- ▶ Rajamäen yläaste
- ▶ Riichenmäen koulu

- ▶ Ruusuvuoren koulu
- ▶ Sepän koulu
- ▶ Tapiolan koulu

Egentliga Finlands valkrets

- ▶ Opintien koulu
- ▶ Puolalanmäen koulu
- ▶ S:t Olofsskolan
- ▶ Turun lyseon koulu

Satakunta valkrets

- ▶ Aronahteen peruskoulu
- ▶ Eurajoen yhteiskoulu
- ▶ Pohjanlinnan koulu (tid. Kankaanpään yläaste)
- ▶ Kiukaisten yhteiskoulu

- ▶ Kokemäen yhteiskoulu
- ▶ Kuninkaanhaan koulu
- ▶ Länsi-Porin yläaste
- ▶ Pohjois-Porin koulu
- ▶ Rauman lyseon peruskoulu
- ▶ Raumanmeren peruskoulu

Tavastlands valkrets

- ▶ Harjunrinteen koulu
- ▶ Hämeenlinnan yhteiskoulu
- ▶ Iittalan koulu, luokat 7-9
- ▶ Jokivarren koulu
- ▶ Karan koulu
- ▶ Lopen yläaste
- ▶ Mukkulan peruskoulu, luokat 7-9
- ▶ Orimattilan yläaste
- ▶ Pohjolanrinteen koulu
- ▶ Salpausselän peruskoulu

Birkalands valkrets

- ▶ Anna Tapion koulu
- ▶ Hatanpään koulu
- ▶ Kaarilan koulu
- ▶ Kaukajärven koulu

- ▶ Nokian nuorisokeskus
- ▶ Oriveden kaupunki Nuorisovaltuusto
- ▶ Sylvään koulu
- ▶ Tampereen nuorisofoorumi
- ▶ Ylöjärven nuorisoedustajisto
- ▶ Äetsän koulu

Kymmene valkrets

- ▶ Kesämäenrinteen koulu
- ▶ Kimpisen koulu
- ▶ Vehkalahden koulu
- ▶ Virolahden yläaste

Södra Savolax valkrets

- ▶ Kerimäen yläaste

Norra Savolax valkrets

- ▶ Hatsalan klassillinen koulu
- ▶ Kauppis-Heikin koulu

Norra Karelen valkrets

- ▶ Arppen koulu
- ▶ Pielisjoen koulu

Vasa valkrets

- ▶ Jalasjärven yläaste
- ▶ Seinäjoen lyseo
- ▶ Toholammin yläaste
- ▶ Vähäkyrön yläaste
- ▶ Ylistaron yläaste
- ▶ Ähtärin yhteiskoulu

Mellersta Finlands valkrets

- ▶ Jyväskylän normaalikoulu
- ▶ Haapamäen yhteiskoulu
- ▶ Laukaan kirkonkylän yläaste
- ▶ Lievestuoreen yläaste

Uleåborgs valkrets

- ▶ Kempeleen yläaste
- ▶ Kätönlahden koulu
- ▶ Maikkulan yläaste
- ▶ Merikadun koulu
- ▶ Kempeleen Nuorisotyö
- ▶ Sievin yläaste

Lapplands valkrets

- ▶ Hepolan koulu
- ▶ Ounasvaaran yläaste
- ▶ Sevettijärven koulu

Kommunernas ungdomsfullmäktige kunde delta i Ungdomsparlamentsprojektet med det förbehållet att elevrepresentanten vid Ungdomsparlamentet var en niondeklassist. Ungdomsfullmäktige består i allmänhet av elever från grundskolans högsta klasser samt av gymnasister och yrkeskolelever. Tillsammans med de ansvariga vuxna för ungdoms-

fullmäktige kom man överens om att fullmäktige inom sig utser en elev från åk 9. Intresset bland ungdomsfullmäktige för att delta i projektet har än så länge varit lamt. Informationen om möjligheten att delta sköttes via Finlands kommunförbund och riktades till dem som i kommunerna ansvarar för ungdomsväsendet.

PARLAMENTSKLUBBARNAS VERKSAMHET

Parlamentsklubbarnas verksamhet

Det finns sannolikt lika många verksamhetsformer för parlamentsklubbarna som det finns klubbledare. En del av klubbarna har arbetat i anslutning till elevkårerna. En sådan klubb är parlamentsklubben i Sylvään koulu, som nedan beskriver sin verksamhet.

Många andra klubbar följer en mera traditionell modell. De sammanträder vissa tider efter skolan. Klubbarnas arbetsplaner har varierat mycket. En del av klubbarna har även haft pengar och kunnat resa till de klubbträffar som ordnats i riksdagen medan andra har fått besök av aktiva ledamöter från den egna regionen. Besöken har ofta lett till fortsatta kontakter mellan klubben och ledamöterna. Ett exempel på detta är Arppen koulu i Kides.

Klubbarna har också ägnat mycket tid och intresse åt att gå igenom det mångsidiga klubbmaterialet och göra de uppgifter som ingår i materialet. De har också övat sig i debattkonst och i att följa den dagspolitiska diskussionen och diskutera den med andra medlemmar och med klubbledare.

De påverkargrupper för unga som deltagit i Ungdomsparlamentets verksamhet har fått möjligheter att skapa kontakter till riksdagsledamöter i den egna regionen. Ungdomsparlamentsverksamheten har alltså fört med sig en del extra aktiviteter utöver de som kretsat kring den egna skolan och kommunen.

FOTO: Pekka Sakki / Lehtikuva

FOTO: Heikki Rajala / Riksdagen

Sylvään koulu parlamentsklubb

Susanna Pirttinen, koordinator för ungdomsärenden, Vammala

Hösten 2003 fattades beslutet att Sylvään koulu ska delta i Klubbcentralens parlamentsklubbverksamhet. Det beslöts också att klubben verkar i anslutning till elevkåren, att den alltid sammanträder före elevkårsmötena och att alla elever har fritt tillträde till klubben.

FOTO: Pekka Sakkil/Lehtikuva

I KLUBBMÖTET 4.2.2004

15 elever anmälde sig till klubben. Redan vid det första mötet valdes representanterna till vårens sammanträde 16.4.2004. Dessa var *Katariina Koivuniemi*, *Tiia-Mari Lahdenperä* och *Laura Mulari* som redaktörselev.

Vid den första klubbträffen behandlades de grundläggande medborgerliga fri- och rättigheterna och ungdomens rättigheter och skyldigheter. Religionsfrihetsparagrafen och skolans stadgar väckte mest diskussion. Eleverna betonade att de borde få säga sitt när regler görs upp för att de bättre ska förstå vad som ligger bakom reglerna och ha lättare att förbinda sig att följa dem.

II KLUBBMÖTET 3.3.2004

Mötet inleddes den här gången med diskussion kring vilken fråga skolan ska framföra vid frågestunden. Till en början fanns det väldigt många alternativ och det var lätt att precisera dem eftersom de alla hade fått mycket publicitet i medierna under den senaste tiden. En del av idéerna baserade sig på teman som hade behandlats i klubben. Det beslöts att teman som gällde mode, snabbmat, religionsfrihet, rättvis rättegång samt mediernas roll i fråga om kändisbrottslingar skulle begrundas närmare.

Det beslöts att en omröstning skulle ordnas för att välja två av nedanstående teman, eftersom skolan hade fått två representanter till frågestunden.

Rättvis rättegång?

Under den senaste tiden har det ordnats flera rättegångar där mediernas roll har varit synlig och stark. Som exempel kan nämnas rättegång-

arna mot Halme, Häkäemies och Jäätteenmäki. Det två sist nämnda rättegångarna t.o.m. televiserades. Jag vill därför fråga om medierna håller på att utvecklas till ett andra domstolsväsende, eftersom den fortgående offentliga behandlingen ger den åtalade ett extra straff. Vi vill också veta vem som övervakar rättsväsendet med tanke på enhetliga straff och hur detta går till.

- ▶ Vi önskar att justitieminister Johannes Koskinen besvarar frågan
- ▶ Frågeställare: Katariina Koivuniemi

Står modet över vett och etikett?

Under de senaste åren har lärare i många skolor engagerat sig i elevernas klädsel. På förbudslistorna har man satt upp bl.a. t-skjortor med figurer på, mössor och piercing. Man har också ingripit mot ömhetsbetygelser. I allmänhet baserar sig förbuden på uppföranderegler som skulle vara mycket lättare att acceptera om man kunde komma överens om saken och höra båda parter. Jag frågar därför minister Karpela varför skolans lärare har en så stark position när det gäller ungdomars rätt att ge uttryck för sin egen kultur. Kunde inte lärarna förpliktas att åtminstone fråga dem som är föremål för förbuden, dvs. eleverna, vad de anser om saken och hur problemet ska lösas?

- ▶ Vi önskar att kulturminister Tanja Karpela besvarar frågan
- ▶ Frågeställare: Tiia-Mari Lahdenperä

III KLUBBMÖTET 17.3.2004

Denna gång diskuterades elevkårsverksamhet och organisationsverksamhet.

Elevkårsmedlemmarna berättade för andra klubbmedlemmar om sin egen verksamhet. När man nämner ordet organisationsverksamhet kommer alla först att tänka på partiverksamhet. Ingen tänker på att också idrottsklubbar och motsvarande föreningar är en del av organisationsverksamheten. På mötet går deltagarna också kort igenom vad det finns för organisationsverksamhet och hobbymöjligheter i Vammala.

IV KLUBBMÖTET 25.3.2004

Först behandlas praktiska frågor i anslutning till utbildningsresan till Helsingfors den 29 mars. Temat för kvällen är ungdomens möjligheter till inflytande i kommunen. Först diskuteras möjligheten att påverka på lokalplan dels via elevkåren, dels via ungdomsfullmäktige. Klubbmedlemmarna är väl medvetna om ungdomsfullmäktiges existens. Tillsammans funderar man på hur dessa båda påverkargrupper ska göras kända bland ungdomen och hur deras verksamhet ska bli mera representativ. Eleverna känner sig främmande för att göra reklam för saken, särskilt för att ge ut av sig själva.

Under mötet behandlas också höstens kommunalval och Vammalaungdomarnas deltagande i det. Klubbmedlemmarna tycker att det vore bra om man kunde intressera unga människor för fullmäktiges arbete.

29.3. UTBILDNINGSDAG I HELSINGFORS

V KLUBBMÖTET 1.4.2004

Under mötet diskuteras resan till riksdagen föregående vecka och den stigande spänningen inför Ungdomsparlamentets sammanträde. Tema för kvällen är olika former av påverkan,

dvs. e-demokrati, medieinflytande samt ekonomiskt inflytande. Klubbmedlemmarna tycker att det borde vara möjligt att rösta också via internet. Diskussion uppstår om problemen med identifikation. När det gäller mediepåverkan handlar diskussionen särskilt om reklamer och hur de påverkar. Den ena av parlamentsklubbens riksdagsfrågor hänför sig också till mediepåverkan. Frågan om ekonomiskt inflytande är rätt främmande för klubbmedlemmarna eftersom deras föräldrar betalar kostnaderna för deras uppehälle. På sin höjd har man erfarenhet av olika erbjudanden om samtalstid i samband med mobilinköp och av produkter som konsumenten erbjuds på köpet.

16.4 FRÅGESTUNDEN I RIKSDAGEN

Lektor *Teuvo Pohja* (elevkårens klubbledare) åkte iväg mot Helsingfors tillsammans med representanterna från Vammala. Så här blev resan sedd med redaktörselev *Laura Mularis* ögon.

Morgonen gryr...

Mobilen ringer och väcker mig och det är nätt och jämt så jag orkar upp ur sängen. Det bär emot men dagen kommer nog att vara värd ansträngningen. Jag har svårt att få ner frukosten och till slut har jag nästan bråttom. Med tunga ögonlock och den kommande dagen i tankarna far jag iväg till skolan.

Trots stress och trötthet avgår Teuvos bil från skolgården på utsatt tid. Jag har aldrig upplevt Vammala så här stillsamt. Det måste bero på den tidiga timmen...

5.55 Tåget mot Helsingfors och riksdagen avgår. Vi hittade både rätt tåg och våra platser i vagnen. Vi har tagit med bl.a. Kalle Anka-

pocketböcker som reselektyr och mina försök att lära mig använda kameran går också an som tidsfördriv. Vi funderar på om vi rentav borde ta en taxi från tågstationen när vi sedan ska inta våra platser i riksdagen.

Framme

Vi äter frukost i riksdagens café. Vem kan ha suttit på de här platserna? Självaste presidenten, kanske? Ett så här fint morgonmål har vi nog aldrig tidigare ätit. Bordet dignar och allt smakar så bra att byxlinningen stramar när vi lämnar caféet för att förflytta oss till rikssalen, där det minsann inte är någon brist på människor. En jämn ström rör sig ut och in i caféet. Vi väntar på att den guidade turen ska börja. Därefter blir det en föreläsning för redaktörseleverna.

Spänningen stiger

När klubbledarna går till sin föreläsning tar sig *Katariina*, *Tiia-Mari* och jag till plenisalen för en gemensam övning. Under övningarna sitter Keijo Koivukangas på talmannens plats. Han berättar hur plenum och frågestunderna går till. Inför frågestunden behöver vi nog lite information om hur mikrofonen och den övriga tekniken fungerar. Frågeställarnas fingrar famlar redan efter voteringsknapparna...

Medan vi väntar på att frågestunden ska börja ser vi oss omkring i riksdagshuset. Spänningen är nu påtaglig och det är kö till toaletterna. Vi vet inte ännu vilka av oss som får ställa sina frågor och ifall valet faller på vår skola kan vår tur komma när som helst under frågestunden. Äntligen närmar sig klockan tolv och vi får gå in...

Frågestunden

Frågestunden börjar med ett anförande av *Paavo Lipponen*. Talmannen är nöjd över att salen är fullsatt och han slänger rent av ur sig roligheter. Trots det kan man nästan lukta sig till spänningen. Alla väntar ivrigt på den första frågan. Också ministrarna, som inte har fått se något annat än frågerubrikerna på förhand, verkar intresserade. Frågeställaren har bara en minut på sig och det samma gäller ministrarna när de svarar. Sedan ställs den ena frågan efter den andra och vi väntar med spänning på om turen ska komma till oss. Till slut får *Tiia-Mari* ordet. *Tiia-Mari* är nervös men orden sitter där de ska och hon klarar utmärkt av sin fråga. Men vi får inte svar av kulturminister *Tanja Karpela* som vi hade väntat oss utan det är undervisningsminister *Tuula Haatainen* som får ordet. *Haatainen* säger att det visst är viktigt att också fråga dem en åtgärd gäller, dvs. eleverna själva, om deras åsikt.

Vi kom också åt att rösta. Den första omröstningen gällde frågan om kommunerna inte heller i framtiden ska begränsa ungdomarnas rätt att röra sig ute. Voteringen visade att kommunerna inte ska blanda sig i denna fråga. Sedan röstade vi om läskautomaternas vara eller inte vara i skolorna. Resultatet blev att automaterna inte ska tas bort.

Sist men inte minst

Efter frågestunden blev vi bjudna på lunch av vår talman, *Paavo Lipponen*. Alla vi som kunde för att få skaka hand med honom blev allt svettigare och spändare men slutligen fattade vi mod och vågade rentav byta några ord med *Paavo* och fick till slut posera på samma bild.

Paavo visste en hel del om *Vammala*, vilket gladdde oss stort. Maten var alldeles utmärkt. Det bjöds på sallader, knackkorv och köttbullar samt mycket god chokladmousse och frukt-skum till dessert.

Fullproppade begav vi oss sedan för att träffa riksdagsledamot *Arto Satonen* från vår hemkommun. Vi fick se hans arbetsrum och som det såg ut förstod vi att här handlade det om en man med många järn i elden. *Arto* berättade själv för oss om sitt intressanta arbete.

HEMÅT, trötta men lyckliga, och fortfarande på apostlahästarna och inte med taxi.

Ehnroosin koulus parlamentsklubb i Ungdomsparlamentet 2004

Jarmo Malmivuori, lärare i historia och samhällskunskap, Mäntsälä

Förberedelserna inför Ungdomsparlamentet 2004 inleddes redan i augusti 2003 då vi reserverade tid för klubbtimmar. Målet var att sätta igång med parlamentsklubben i november 2003. Vi fick lektioner till vårt förfogande eftersom parlamentsklubben har traditioner i vår skola och vi också tidigare har deltagit i Ungdomsparlamentet.

I oktober 2003 informerade jag eleverna i åk 9 och 13 ivriga anmälde sig till parlamentsklubben. I november anmälde jag vår klubb till ungdomsparlamentsverksamheten och arbetet tog fart. Till en början samlades vi en gång i veckan för att vi skulle få igång klubben ordentligt och för att alla skulle bli på det klara med vad vi hade för mål. Ett sätt att motivera alla var att titta på videon från ungdomsparlamentets sammanträde 2002, där vår skola var med.

Videon hjälpte klubbmedlemmarna att få en uppfattning om vad som komma skulle.

I klubben utnyttjade vi ungdomsparlamentets webbmaterial, med hjälp av vilket vi bekantade oss med riksdagens verksamhet. Jag grundade också en egen webbtidning som blev ett forum för medlemmarnas uppgifter och inlägg. Under januari-februari fungerade klubben faktiskt i hög grad på nätet. Vi läste dagstidningar för att följa riksdagsarbetet och aktuella debatter i riksdagen.

En viktig uppgift var att fundera ut vilka frågor som skulle ställas under frågestunden. Varje medlem fick föreslå en fråga som han eller hon ville ställa till regeringen. Frågorna behandlade aktuella teman som gällde ungdomarnas liv och leverne. Man tog upp allt från hemkomsttider till användningen av handsfreeapparater. När vi fick veta att vår klubb får två delegater till Ungdomsparlamentets sammanträde var följande uppgift att avgöra vilka som skulle få åka.

Alla var redo att fara iväg och klubben utsåg inom sig *Mia Tohka* och *Tuuli Salo* till sina representanter i riksdagen. Till redaktör valde vi *Emmiina Vesalainen* som redan tidigare hade skrivit artiklar till tidningar om sådant som hände i vår skola. Vi fick också veta att *Mia Tohka* eventuellt skulle få ställa en fråga till regeringen om användningen och övervakningen av handsfreeapparater.

I mars utformade vi vår fråga och började förbereda oss för sammanträdet. Den 16 april var vi beredda att representera *Ehnroosin koulu* i riksdagen.

Redaktösreleven *Emmiina Vesalainen* beskriver dagen på följande sätt:

»Den här viktiga dagen börjar med att riksdagshusets entré kryllar av ivriga men säkert också spända ungdomar. Dagen inleddes med frukost i riksdagshusets café. Efter det goda målet störtade redaktörseleverna iväg till en föreläsning där riktiga proffs kom med goda tips för den som tänkte sig en framtid som redaktör. Samtidigt deltog ledamotsleverna i en guidad tur i riksdagshuset.

*Innan plenum började hade vi några övningar i plenisalen och lärde oss hur mikrofonerna används och förberedde oss också på andra sätt inför sammanträdet. När den sedan började var också tv-kamerorna på plats. Talman *Paavo Lipponen* inledde frågestunden genom att hälsa alla närvarande välkomna.».*

Parlamentsklubbserfarenheter från Hakarinteen koulu och Höjdens skola i Tenala

Tommi Eränpalo, lärare i historia och samhällskunskap

Ekenässkolorna slog sig ihop om Ungdomsparlamentsprojektet och grundade en gemensam tvåspråkig klubb.

Under klubbtimmarna gick vi igenom parlamentarismens historia och Finlands politiska system. Vi bekantade oss med de största partiernas partiprogram via internet och eleverna kontaktade några medlemmar av ungdomsfullmäktige i samband med att vi planerade våra frågor. Dessutom utförde vi några av de uppgifter som ingick i ungdomsparlamentsmaterial. Ett utmärkt material! Vi koncentrerade oss mest på sådana uppgifter där eleverna fick öva sig i konsten att debattera.

EN OFÖRGLÖMLIG DAG FÖR BÅDE ELEVER OCH LÄRARE

Ungdomsparlamentet 16.4.2004

Ungdomsparlamentsprojektet kulminerade i det sammanträde som ordnades i riksdagen den 16 april 2004. Sammanlagt 198 ungdomar samlades till en muntlig frågestund. Ordet leddes av talman *Paavo Lipponen*. Målet var att så många ministrar som möjligt skulle vara på plats. Statsrådets medlemmar hölls informerade om evenemanget främst via statsminister *Matti Vanhanens* specialmedarbetare *Riina Nevamäki*.

Programmet

8.00-	Riksdagshuset huvudentré öppnades (inträde senast kl. 10.00)
8.00-10.30	Frukost i riksdagens kafé
9.00-10.30	Möjlighet att delta i guidade turer i riksdagshuset
9.30-10.15	Den politiska journalisten, riksdagens auditorium (redaktörseleverna) ▶ ÖPPNINGANSFÖRANDE, informatör Rainer Hindsberg, riksdagen ▶ RIKSDAGEN SOM INFORMATÖR, informationschef Marjo Timonen, riksdagen ▶ DEN POLITISKA JOURNALISTENS ROLL I EN DAGSTIDNING, nyhetschef Martta Nieminen, Helsingin Sanomat ▶ NYHETSBLADER FRÅN RIKSDAGEN, Markku Ulander, Lehtikuva
10.45-11.30	Övningar i plenisalen (klubbmedlemmarna och redaktörseleverna)
10.45-11.30	»Riksdagen och EU«, riksdagens auditorium (klubbledarna)
11.30-12.00	Paus
12.00-13.00	Frågestund i plenisalen
13.05-14.30	Talmannens mottagning i rikssalen
14.30-	Eventuella möten med riksdagsledamöter (klubben avtalar själv med ledamoten)
-18.00	Riksdagens huvudentré stängs

Dagsprogrammet utvecklades så att för redaktörseleverna ordnades separat utbildning där *Martta Nieminen* från Helsingin Sanomat berättade om den politiska journalistens arbete och *Markku Ulander* från Lehtikuva beskrev hur det är att vara fotograf i riksdagen. Klubbledarna samlades för att höra *Peter Saramos* anförande om samarbetet mellan riksdagen och Europeiska unionen och om vilka faktorer som påverkar samarbetet. I övrigt var dagsprogrammet likadant som under tidigare sammanträden: frukost i riksdagens café, möjlighet till guidade turer samt talmannens mottagning. Dessutom hade klubbmedlemmarna, redaktörseleverna och klubbledarna möjlighet att träffa riksdagsledamöter.

Några klubbar samlades ännu i sin helhet i riksdagshuset på eftermiddagen, trots att antalet klubbmedlemmar på läktarna måste begränsas.

Ungdomarna hade idel positiva omdömen om dagen. De var helt ense om att frågestunden var dagens höjdpunkt. Särskilt uppskattade ungdomarna att få träffa andra elever, dessutom gillades mötena med riksdagsledamöter, ministrar och talmannen. *»Som helhet var det bra. Jag har verkligen känt mig som en riksdagsledamot... åtminstone nästan»* sade en elev. Det här visar att ungdomarna kände sig som »officiella» representanter för andra ungdomar.

»Ungdomarna togs emot som hedersgäster men samtidigt helt seriöst. För klubbledarna var det fint att se så många ivriga ungdomar med en ansvarsfull inställning till uppdraget», konstaterade en lärare och gav därmed en bra sammanfattning av klubbledarnas uppfattning om hur den stora dagen avlöpte. Plenum följdes av sammanlagt 80 redaktörselever och en synska-

dad ledamot hade en personlig assistent. En klar majoritet av ungdomsparlamentets ledamöter var flickor. I sessionen deltog också 4–5 ungdomar med invandrarbakgrund.

Alla deltagare fick en utvärderingsblankett. Genom blanketten samlades information om bl.a. klubbverksamhetens omfattning, olika former för klubbverksamheten, klubbmaterialens användbarhet och hur man informerat om projektet. Samtidigt försökte man få in så många åsikter som möjligt från klubbmedlemmarna. Utvärderingsblanketten gavs till elevledamöterna, redaktörseleverna och klubbledarna. Returneringsprocenten var rätt låg – endast 70 blanketter, varför slutsatserna om responsen endast kan vara riktgivande. Pol.stud. *Ilona Kokko* har analyserat blanketterna och tabellerna har gjorts av tradenomstuderande *Hanna Suhonen*.

Ungdomsparlamentets sammanträde fick också mycket positiv publicitet – en pressuppföljning gav hela 113 träffar. Artiklarna var i huvudsak av tre slag: upplevelseartiklar av typen – Min dag som riksdagsledamot, nyhetsartiklar – Ungdomar fick rösta om läskautomater och hemkomsttider samt artiklar där ställningstaganden fördes fram *»Ledamot Marjomaa presade regeringen på ett ställningstagande om utbildning för invandrare»*. Redaktörseleverna hade hållit aktiv kontakt till tidningarna på hemorten. Tidningarna publicerade också fler artiklar av redaktörseleverna än väntat. Tidningarnas förbund informerade relativt aktivt om i vilken utsträckning redaktörseleverna hade tagit kontakt med tidningarna.

Ungdomsparlamentets muntliga frågestund direktsändes i tv.

ÄRADE TALMAN!

»För att ungdomarnas röst ska höras bättre än nu krävs det naturligtvis aktivitet, initiativförmåga och intresse för saken både från ungdomarnas håll och bland beslutsfattarna.» (N)

(HEIKINHEIMO, 2003)

Frågor som engagerar ungdomen

Parlamentsklubbarna framställde sammanlagt 190 frågor. Antalet frågor begränsades så att varje klubb fick ställa högst så många frågor som den hade ledamöter i salen. Alla klubbleddare informerades aktivt om urvalskriterierna för frågorna. De frågor som ställdes i plenisalen vaskades fram på följande grunder:

I den första fasen gick alla frågor igenom och nummerades. Samtidigt grupperades frågorna enligt ämnesområde och de frågor som behandlade ett och samma ämnesområde samlades i en grupp. Ämnesområdet bestämdes enligt respektive ministers behörighetsområde.

I allmänhet ställs det flest frågor kring undervisningsministeriets ämnesområde. Därför togs flera sådana frågor upp på dagordningen. Tanken var att varje närvarande minister skulle få besvara minst en fråga.

Andra urvalskriterier var den regionala fördelningen. Dagordningen lades upp så att det fanns minst en fråga/frågeställare från varje valkrets.

Ett tredje kriterium var könsfördelningen mellan dem som deltog i frågestunden. Målet var alltså att på dagordningen ta upp ledamotsfrågor från respektive kön i samma förhållande som de var representerade vid sammanträdet.

Ett fjärde viktigt kriterium var den språkliga representationen. På dagordningen fanns både finsk- och svenskspråkiga frågor. Också här var strävan att förverkliga jämlikhets- och proportionalitetsprincipen.

Klubbarnas ledare fick anvisningar när de gällde att göra upp frågor i materialet Ungdomsparlamentet 2004 och dessutom genom ett brev i januari. Klubbarna påmindes om att frågorna ska vara korta, klara och motiverade.

Av tradition kretsar frågorna i Ungdomsparlamentet kring sådant som gäller ungdomens livsmiljö, så som studiemöjligheter och studiesociala förmåner. Ungdomarna är helt klart också intresserade av frågor som gäller en sund livsföring, drogfrihet, motion och möjlighet till intressant hobbyverksamhet. De ungdomar som står i beråd att sluta grundskolan har också i flera år ställt frågor om möjligheterna att få sommarjobb.

Ungdomens intresse sträcker sig också till frågor om ekologi och en hållbar utveckling.

Dessutom har ungdomarna frågat om sina egna påverkningsmöjligheter och andra vittbärande och aktuella politiska ämnen.

Aktuella teman

Vid det första sammanträdet 1998 ställdes tidstypiska frågor under tre rubriker. Länsreformen var aktuell just då och engagerade ungdomen. Också de nya ungdomsfullmäktige tog sina första steg under de här åren. Dessutom ställdes det frågor om Finlands medlemskap i EMU.

År 2000 inspirerade dopningsfallen ungdomarna att ställa frågor om stödet till motionsidrotten. Också statsskulden förekom mycket i nyhetsrubrikerna.

Övergången till euro intresserade många ungdomar. I Ungdomsparlamentet ställdes frågor om bankautomaternas sedelvalörer och då främst om möjligheterna att få in 10 euros sedlar i automaterna. Även partnerskapslagen och rätten för par av samma kön att adoptera var uppe på dagordningen 2002.

Vid ungdomsparlamentet 16.4.2004, som leddes av talman Paavo Lipponen, behandlades sammanlagt 25 frågor till ministrarna. Frågorna

tog upp bl.a. följande aktuella ämnen:

- ▶ möjligheter till klubbverksamhet i skolorna
- ▶ hemkomsttider
- ▶ NATO
- ▶ utsläppshandel
- ▶ personminor
- ▶ kändiskandidater och det politiska förtroendet

Om de frågor som ställts vid tidigare sammanträden främst har kretsat kring den egna hemkommunen har de nu utsträckts till hela Finland och t.o.m. till globala frågor. Problem som gäller världsläget samt säkerhets- och miljöfrågor får allt större utrymme i de ungas värld. Frågorna var välstrukturerade och motiverade och avspeglade dessutom ungdomens aktuella attityder.

Under Ungdomsparlamentet genomförde också två omröstningar. Parlamentet konstaterade efter omröstning med siffrorna 145–40 att godis- och läskautomaterna ska få vara kvar i skolorna. 13 ledamöter röstade blankt. Den andra omröstningen gällde förslaget att barns och ungdomars rätt att röra sig utomhus kvällstid efter klockan 22 skulle begränsas genom lag. Förslaget förkastades med klara siffror, 169–28. Två ledamöter röstade blankt.

Dagordningen för ungdomsparlamentet 16.4. ingår som bilaga till denna rapport. Protokollet från sessionen har tryckts och tillställts statsrådets medlemmar, riksdagsledamöterna och de deltagande klubbarna. Protokollet har också lagts ut på finska på riksdagens webbplats, www.eduskunta.fi, klicka Eduskunnassa tapahtuu ▶ Nuorten parlamentti.

INFORMATIONEN TILL KLUBBLEDARNA OCH MEDLEMMARNA

Informationen till klubbledarna sköttes huvudsakligen per brev. På detta sätt kunde man försäkra sig om att alla, trots att e-posten också användes flitigt, fick den information de behövde. E-posten användes närmast våren 2004 när klubbmedlemmarna skickade in sina frågor i huvudsak per e-post.

Tabellen »Utvärdering av informationen om Ungdomsparlamentet hösten 2003» visar vad lärarna och eleverna ansåg om informationen om projektet. Lärarnas bedömning av informationen, dvs. den brevinformation de fick, låg i huvudsak på nivån god eller utmärkt.

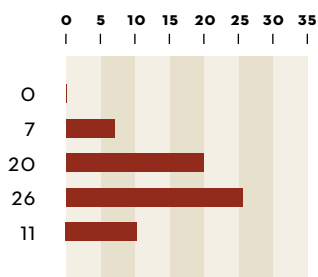
Enligt lärarna var informationen under våren antingen god eller utmärkt – ingen lärare betraktade informationen som dålig. Bland eleverna ansåg en att vårens information fungerade dåligt.

Uppföljning efterlyses

Av elevernas svar kan den slutsatsen dras att ungdomsparlamentsverksamheten upplevdes som positiv. Hela verksamheten fick gott betyg och möjligheten att skaka hand med talman Paavo Lipponen utgjorde höjdpunkten. Eleverna kom också med idéer för den fortsatta verksam-

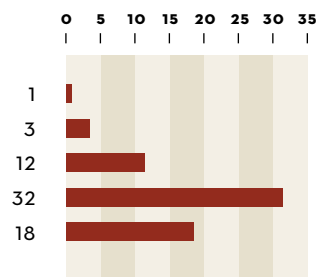
Utvärdering av informationen om Ungdomsparlamentet hösten 2003

Dålig
Försvarlig
Nöjaktig
God
Utmärkt

Utvärdering av informationen om Ungdomsparlamentet våren 2004

Dålig
Försvarlig
Nöjaktig
God
Utmärkt

heten och föreslog bl.a. att frågestunden skulle vara längre, att fler frågor skulle få ställas, att verksamheten under sammanträdesdagen skulle vara ännu mångsidigare och att beslut skulle kunna fattas.

Många lärares och klubbledares svar kan sammanfattas i tanken »riksdagens och regeringens insats (anträffbara riksdagsledamöter, stor närvaro bland ministrarna, sakkunskap).» Många ansåg att ungdomarnas engagemang och självständighet gav den största behållningen av dagen. I fortsättningen hoppades man bl.a. på mer samarbete mellan riksdagsledamöter och skolor samt på ökad regional verksamhet. Å andra sidan framhöll många att den nuvarande verksamhetsformen fungerar bra och de föreslog därför egentligen inga ändringar.

Delegationen för ungdomsparlamentet beslöt vid sitt möte den 23 oktober 2002 att tematisera också de år då inga sammanträden ordnas. Under hösten ska verksamheten koncentreras kring ett tema som delegationen har bestämt. Erfarenheterna av de utbildningsdagar för lärare och klubbledare som ordnades hösten 2002 var så positiva att liknande utbildning kommer att ordnas också i fortsättningen.

År 2006 är ett jubileumsår för parlamentsväsendet. Den kommitté som ordnar firandet av lantdagsreformens hundraårsjubileum har bestämt att det Ungdomsparlament som då ordnas ska vara ett jubileumssammanträde. Sammanträdet kommer att infalla i mars 2006. Delegationen för ungdomsparlamentet har föreslagit fredagen den 17 mars 2006.

Våren 2005 inleds rekryteringen av klubbledare och produktionen av material. Tanken är att materialet ska vara färdigt redan till höstter-

minen 2005 för att klubbarna ska få tillräckligt med tid för att planera sin verksamhet, bekanta sig med materialet och förbereda sig inför ungdomsparlamentets sammanträde.

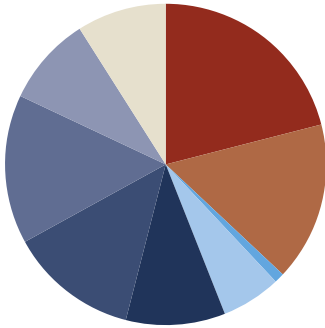
Finlands FN-förbund kontaktade Klubbcentralen under våren och föreslog att det i grundskolornas högstadier och gymnasier skulle ordnas uppvisningar av hur FN-sessioner går till. På inbjudan av Finlands FN-förbund ordnades med stöd av Globaliseringsnätverket en utbildningsdag den 10 maj 2004 i KEPA:s, dvs. Servicecentralen för utvecklingssamarbete, lokaler. Utbildningen gick på engelska och leddes av svensken *Anders Pettersson* från Göteborgs Grundutbildning. Sammanlagt 37 personer, varav 16 lärare, 17 elever och 7 representanter för medborgarorganisationer deltog. Projektet går nu vidare både när det gäller den FN-session som ska ordnas i samband med Skolans Storfestival och när det gäller en landsomfattande uppvisningssession.

I samverkan med riksdagen ordnas för klubbarna särskilda Ungdomsparlamentsbesök för elevmedlemmar. I samband med dem ordnas guidade turer i riksdagshuset och 1–2 föreläsningar om aktuella frågor i riksdagsarbetet.

Inom ramen för det anslag som delegationen för Ungdomsparlamentet har anvisat inleds också förberedelserna för Ungdomsparlamentets sammanträde våren 2006. Förberedelserna hösten 2003 visade att hela Ungdomsparlamentsprojektet måste drivas långsiktigt, förutsägbart och planenligt.

PLATS FÖR AKTIVA UNGA PÅVERKARE

Vilka påverkningsmöjligheter kommer du att välja i framtiden?

- **21%** Jag deltar i elevkårens verksamhet
- **16%** Jag deltar i organisationsverksamhet
- **1%** Jag utnyttjar min kommunala initiativrätt
- **6%** Jag håller kontakt med kommunfullmäktige
- **10%** Jag skickar e-post till riksdagsledamöter
- **13%** Jag skriver insändare i tidningar
- **15%** Jag deltar i politisk verksamhet
- **9%** Jag deltar i fredliga demonstrationer
- **9%** Något annat

Unga människor är aktiva och vill påverka sin framtid. Projektet ger utrymme för aktivitet och det finns t.o.m. de som har efterlyst handledning i hur man skall välja parti. En femtedel av dem som har deltagit i Ungdomsparlamentsprojektet säger att de kommer att delta i elevkårsverksamheten och en tredjedel är redo för organisationsverksamhet och politiskt engagemang. En del vill delta i intressanta tillställningar och siktar på ungdomsfullmäktige. Det går inte att bedöma om dessa ungdomar redan tidigare var exceptionellt aktiva, vilket skulle förklara deras intresse också för politisk verksamhet. Undersökningen »Kunnantalon

heikko kaiku. Nuoret kunnallisessa demokratiasa ja paikallisissa vaikuttajaryhmissä» lät antyda att ca 4 % av s.k. vanliga ungdomar hade deltagit i politiska ungdomsorganisationers verksamhet.

Tanken har varit att projektet Ungdomsparlamentet skulle vara ett sätt att inspirera unga människor att delta i »politisk verksamhet». Ungdomarnas egna uppgifter om vilka påverkningsformer som sannolikt kommer att intressera dem i framtiden visar att vi är på rätt väg. Trots att svarsalternativen var utformade så att de inte förutsatte myndighetsålder trodde fyra av fem som svarade att de utnyttjar sin rösträtt när den dagen kommer.

KÄLLOR

- ▶ *Brendenberg, Timo*. 2003. Demokratiasta. Teoksessa Isoja asioita – nuorisovaalien 2003 demokratia-kirjoituskilpailun satoa. Helsingfors 2003.
- ▶ Civics-tutkimus 2001. *Suutarinen, Sakari* (et al.). Suomen peruskoulun päättövaiheessa olevien nuorten yhteiskunnalliset tiedot, taidot ja käsitykset, asenteet ja toiminta 28 maan kansainvälisessä vertailussa: yhteenvedo tutkimustuloksista. Jyväskylä. Koulutuksen tutkimuslaitos. Nuori kansalainen -tutkimus, IEA Civic Education Study.
- ▶ *Hakanen, Tiia*. 2003. Miksi äänestäisin? Teoksessa Isoja asioita – nuorisovaalien 2003 demokratia -kirjoituskilpailun satoa. Helsingfors 2003.
- ▶ *Heikinheimo, Silja* 2003. Vapaus vaikuttaa – nuorenkin oikeus. Teoksessa Isoja asioita – nuorisovaalien 2003 demokratiakilpailun satoa. Helsingfors 2003.
- ▶ *Lundbom, Pia*. 2003. Hei kaveri – millä välineillä äänestät? Mitä demokratia, vaalit ja poliittisen osallistumisen keinot merkitsevät nuorille? Teoksessa *Kari Paakkunainen* (toim.) 2003. »Kyllä politiikalle, mutta...»: nuoret ja eduskuntavaalit 2003. (Helsingfors). Undervisningsministeriet, Ungdomsforskningsnätverket, Delegationen för ungdomsären.
- ▶ *Nurmela, Sakari ja Pehkonen, Juhani*. 2003. Nuoret ja vuoden 2003 eduskuntavaalit? Teoksessa *Kari Paakkunainen* (toim.) 2003. »Kyllä politiikalle, mutta...»: nuoret ja eduskuntavaalit 2003. (Helsingfors). Undervisningsministeriet, Ungdomsforskningsnätverket, Delegationen för ungdomsären.
- ▶ *Paakkunainen, Kari* (red.) 2003. »Kyllä politiikalle, mutta...»: nuoret ja eduskuntavaalit 2003. (Helsingfors). Undervisningsministeriet, Ungdomsforskningsnätverket, Delegationen för ungdomsären.
- ▶ *Paakkunainen, Kari* (red.). Nuorten ääni ja kunnallistalon heikko kaiku. Nuoret kunnallisessa demokratiassa ja paikallisissa vaikuttajaryhmissä. Nuorisosaianneuvottelukunnan julkaisuja 29. Ungdomsforskningsnätverket / Nuorisotutkimusseuran julkaisuja 46. Helsingfors 2004.
- ▶ Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 1994. Helsingfors 2000.
- ▶ Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2004. Vammala 2004.
- ▶ www.tilastokeskus.fi/til/kvaa/2004/kvaa_2004_2004-09-27_tie_001.html

SUMMARY

The first Finnish Youth Parliament convened for an oral question hour in the Session Hall of Parliament House on Friday 15 May 1998. The Youth Parliament convened on the initiative of the Speaker of the Finnish Parliament, *Ms Riitta Uosukainen*, who accepted the proposal put forth by the President of the French National Assembly, *Mr Laurent Fabius*, in June 1997 to organise a Children's Parliament in the EU Member States.

From the very beginning, club activities in schools have constituted an integral part of the project. The parliament clubs in schools have discussed political issues, followed elections, studied legislation and participated in Municipal Council meetings. Clubs have been established in upper stage schools and the majority of club members were ninth class students. The topics discussed by parliament clubs are representative democracy, the history and the organisation of and the current procedure within the Finnish Parliament.

The parliament clubs in schools have provided their members with training on participation in the sessions of the Youth Parliament held every other year in Parliament House. The parliament clubs have both chosen the subjects to be discussed and formulated the questions to be put forth to various ministers.

The oral question hour of the Youth Parliament in 2004 was the fourth occasion of this type. Before that oral question hours have been arranged in 1998, 2000 and 2002.

In 1998, the number of schools that participated in the project was 83, while the figure for 2000 was 85. In 2002, the number of schools that indicated their interest in participating

was 84 of which 78 finally sent their representatives to the session of the Youth Parliament. The quantitative goal set for the project Youth Parliament 2004, i.e. extension of the scope of the activity to cover the age group as a whole, was not quite realistic. Reaching of the qualitative goal – engaging schools also in Northern and Eastern Finland – succeeded better. A total of 93 parliament clubs, schools or representative bodies registered for the parliamentary session. The number of clubs present at the session was 92. Already in November 2003, 112 parliament clubs had registered for the session, which shows quite a firm commitment to the project.

By mid-November, club leaders were provided with a package of information material containing

- ▶ A book about young people and their possibilities for influence, "Nuoret ja vaikuttaminen" (10 books/club)
- ▶ A book about the Finnish Parliament, "Suomen eduskunta"
- ▶ A brochure describing the legislative process in Finland, "Näin syntyy laki"
- ▶ Z Card of Parliament

The book about young people and their possibilities for influence was produced in 2003 particularly for the Youth Parliament project. Its composition allows it to be used in the education of senior classes and students at secondary level as well. The aim of the publication was to provide young people with basic data on the functioning and the activities of the public sector, the educational community, the business

sector and organisations so that they would understand that they through their own choices can contribute to shaping of both their own and our common future.

Two sets of information material were provided to the clubs on the Internet: An updated version of the basic material for the Youth Parliament, “*Nuorten parlamentti*”, and the web site Edusnet managed by Parliament.

The aforementioned sets of material, except the book about young people and their possibilities for influence, are available also in

Swedish. The updated version of the Youth Parliament material published on the web site was translated into Swedish.

Youth Parliament, 16 April 2004

The project Youth Parliament 2004 culminated in the session held in Parliament House on 16 April 2004. A total of 199 students participated in the oral question hour. The session was chaired by the Speaker, *Mr Paavo Lipponen*. The goal was that as many ministers as possible would be present. The Members of the

Program | Youth Parliament, 16 April 2004

08.00-	The front entrance door to Parliament House was being unlocked (last chance to come in at 10:00)
08.00-10.30	Breakfast in Parliament's cafeteria
09.00-10.30	Opportunity to participate in guided tours in Parliament House
09.30-10.15	Meeting with a political journalist in the auditorium (students representing the press) ▶ OPENING ADDRESS, Mr Rainer Hindsberg, Information Officer, the Finnish Parliament ▶ PARLIAMENT'S ROLE IN COMMUNICATION, Ms Marjo Timonen, Head of Information, the Finnish Parliament ▶ TO WORK AS A POLITICAL JOURNALIST AT A NEWSPAPER, Ms Martta Nieminen, Head of News Service, Helsingin Sanomat ▶ PRESS PHOTOS OF PARLIAMENT, Mr Markku Ulander, Lehtikuva
10.45-11.30	Rehearsal in the Session Hall (club members and students representing the press)
10.45-11.30	“The Finnish Parliament and the EU”, the auditorium (club leaders)
11.30-12.00	Break
12.00-13.00	Question hour in the Session Hall
13.05-14.30	Reception hosted by the Speaker in the Hall of State
14.30-	Possible meetings with MPs (clubs had contacted the MPs in advance)
-18.00	The front entrance door to Parliament House was being locked

Government were informed of this occasion mainly through Ms *Riitta Nevamäki*, Special Adviser to Prime Minister *Matti Vanhanen*.

The following Members of the Government were present:

- ▶ PRIME MINISTER
Matti Vanhanen
- ▶ MINISTER OF THE ENVIRONMENT
Jan-Erik Enestam
- ▶ MINISTER OF SOCIAL AFFAIRS AND HEALTH
Sinikka Mönkäre
- ▶ MINISTER OF JUSTICE
Johannes Koskinen
- ▶ MINISTER OF TRADE AND INDUSTRY
Mauri Pekkarinen
- ▶ MINISTER OF LABOUR
Tarja Filatov
- ▶ MINISTER OF THE INTERIOR
Kari Rajamäki
- ▶ MINISTER OF TRANSPORT AND COMMUNICATIONS
Leena Luhtanen
- ▶ MINISTER OF AGRICULTURE AND FORESTRY
Juha Korkeaoja
- ▶ COORDINATE MINISTER FOR FINANCE
Ulla-Maj Wideroos
- ▶ MINISTER OF HEALTH AND SOCIAL SERVICES
Liisa Hyssälä
- ▶ MINISTER OF EDUCATION
Tuula Haatainen
- ▶ MINISTER FOR FOREIGN TRADE AND DEVELOPMENT
Paula Lehtomäki
- ▶ MINISTER OF CULTURE
Tanja Karpela

Girls formed a clear majority among the members of the Youth Parliament. Also approx. 4–5 young people with immigrant background participated in the session (the figure is not exact because this was not particularly asked when registering).

The programme of the session day was developed so that a special educational event was organised for the students representing the press. A total of 80 journalist students participated in the session. One of them had a personal assistant because of a visual handicap.

The session of the Youth Parliament attracted massive amounts of positive publicity – the follow-up of the press coverage gave 113 hits.

The total number of questions put forth by parliament clubs was 190. The number of questions per club was limited to the number of club members present. All club leaders were informed of the procedure for selecting questions. In the spring of 2004, topical issues were as follows:

- ▶ Prerequisites for club activities in schools
- ▶ Homecoming hours for the children and the young
- ▶ The NATO
- ▶ Emissions trading
- ▶ Anti-personnel landmines
- ▶ Public figures as parliamentary candidates and their credibility

The subjects of the questions put forth at the sessions of the Youth Parliament have changed from the first years. Topical issues in the past were questions of local importance for the own

municipality but today's questions deal with themes of national, and even of global, interest, such as the current status of the world, safety aspects and environmental issues, which have become more topical themes also for the young. The questions put forth were well structured and adequate, but they thus revealed the fresh attitude of the young.

Two issues were subject of a vote in the Youth Parliament. The majority of the members of the Youth Parliament, 145, were in favour of keeping the vending machines for candy and beverages in schools while 40 members was against the proposal, and 13 abstained. Another issue that also was subject of a vote was the question whether the staying outdoors of children and young people in the evenings (after 10 p.m.) should be restricted by law. The proposal was clearly rejected by 169 to 28, while one abstained.

The oral question hour of the Youth Parliament was sent in live by the Finnish Broadcasting Company YLE.

Foto: Pekka Sakki / Lehtikuva

Foto: Heikki Rajala / Riiksdagen

OKTIIGEASSU

Nuoraid parlamentta vuosttas njálmálaš gažadandiibmu lágiduvvui riikkabeivviid dievasčoahkkinsáles bearjadaga miessemánu 15 beaivve 1998. Álgaga parlamentta ordnemis dagai riikkabeivviid ovdaolmmoš *Riitta Uosukainen*, guhte vástidii miehtemielalaččat geassemánus 1997 Fránkriikka riikkačoahkkima ovdaolbmo *Laurent Fabiusa* dahkan álgagii Mánáid parlamenttas, mii ollašuhatto EU-riikkain.

Fidnui lea álggu rájes laktásan fásta oassin oahppogierdodoaibma, mii lágiduvvo skuvllain. Parlamentagierddus leat oahpásman politihka áššegažaldagaide, čuvvon válggaid ja dutkan láhkaásahusa ja oassálastán gielddastivraid čoahkkimiidda. Oahppogierddut leat vuodduvuvvon badjedási skuvllaide, ja gierdduide leat eanaš oassálastán skuvlla 9. luohká oahppit. Gierdduin leat giedahallon demokratia, riikkabeailágádusa historjá, struktuvra ja dálá doaibmanvuohki.

Parlamentaoahppogierddut leat hárrjehan oassálastiid Nuoraid parlamenta - čoahkkimiidda, mat lágiduvvojit riikkabeivviin juohke nuppi jagi. Parlamentaoahppogierddut leat välljen fáttáid ja hábmen gažaldagaid, maid ovdanbuktet ministariidda.

Nuoraid parlamentta jagis 2004 lágiduvvon njálmálaš gažadandiibmu leai ortnegis njealját. Ovddit njálmálaš gažadandiimmut leat leamaš jagiin 1998, 2000 ja 2002.

J. 1998 fidnui oassálaste 83 skuvlla, jagi 2000 85 skuvlla, jagi 2002 fidnui almmuhedje iežaset 84 skuvlla, main Nuoraid parlamentta čoahkkimii sáddejedje ovddasteaddjiideaset 78 skuvlla. Nuoraid parlamentta 2004 –fidnu figgamušat meari beales eai biddjojuvvon áibbas realisttalaččat, dannego ulbmilin leai doaimma

olaheapmi oppa ahkeluohkkái. Kvalitatiivvalaš mihttomearri – doaibmangierdduid aktiveren maiddá Nuorta-Suomas ja Davvi-Suomas lihkestuvai buorebut. Čoahkkibeavái almmuhedje iežaset oktii buot 93 rieggá, skuvlla dahje nuoraidovddastusa. Nammejabeaivve fárus ledje 92 oahppogierddu ovddasteaddjit. Skábmamánus 2003 mielde ledje almmuhan iežaset 112 gierddu, nu ahte čatnaseapmi prošehtii lea juo skábmamánus leamaš oalle nanus.

Gierdduid jodiheaddjiide čohkkejuvvui materiálapakeahhta, mii doaimmahuvvui skábmamánu beallemutto rádjái. Pakehttii gulle:

- ▶ Nuorat ja váikkuheapmi -girji
- ▶ Suoma riikkabeaivvit -girji
- ▶ Ná šaddá láhka -gihppa
- ▶ Z-card riikkabeivviin

Nuorat ja váikkuheapmi -preanttus buvttaduvvui jagi 2003 siste Nuoraid parlamenta -prošeavtta várás. Dat čállojuvvui nu, ahte dan lea vejolaš geavahit nu vuoddoskuvlla loahppaluohkain go nuppi dási oahpahasage. Prentosa mihttomearri lea addit vuodđodieduid almmolaš sektora, skuvlaservodaga, ealáhusdoaimma ja organisašuvnnaid doaibmamis, vai nuorat ipmirdit, ahte sii välljemiideasetguin huksejit sihke iežaset ja oktasaš boahttevuoda.

Internetas oahppogierdduide fálljuvvojedje guokte materiála: Áigequovdiluhhton Nuoraid parlamenta -materiála, mii doaibmá Nuoraid parlamentta vuoddomateriálan, ja Edusnet, mii lea internet-fálaldat riikkabeivviid buvttadussan.

Ruotagillii leat fidnemis eará materiálat earret Nuorat ja váikkuheapmi -girji. Áigevuodiluhhton Nuoraid parlamenta -nehhtapublikášuvdna jorgaluvvui maiddái ruotagillii.

Nuoraid parlamenta -fidnu juvssai alimus muttu 16.4.2004 ordnejuvvon čoahkkaneamis riikkabeivviin. 199 nuora čoahkkanit njálmmálaš gažadandiibmui. Sága jođihii ovdaolmmoš *Paavo Lipponen*. Mihttomearrin lea, ahte mielde lea nu galle ministara go vejolaš. Stáhtaráđi lahtut ožžo dieđu dáhpáhusas oaiveministara *Matti Vanhanen* spesiálaveahkeheadji *Riina Nevamäki* bokte.

Stáhtaráđi lahtuin mielde ledje

- ▶ OAIVEMINISTAR
Matti Vanhanen
- ▶ BIRASMINISTAR
Jan-Erik Enestam
- ▶ SOSIÁLA- JA DEARVVASVUOĐAMINISTAR
Sinikka Mönkäre
- ▶ VUOIGATVUOHTAMINISTAR
Johannes Koskinen
- ▶ GÁVPE- JA INDUSTRIAMINISTAR
Mauri Pekkarinen
- ▶ BARGOMINISTAR
Tarja Filatov

Nuoraid parlamenta -beaivi 16.4.2004

8.00-	Riikkabeaiviesu váldouksa rabas (sisabohtin maŋemuštá dmu 10.00)
8.00-10.30	Iditborramuš riikkabeivviid káffelanjas
9.00-10.30	Vejolašvuolta oassálastit oahpistuvvon gallestemiide riikkabeaiviesus
9.30-10.15	Politiikalaš doaimmaheadji, riikkabeivviid auditorio (doaimmaheadjioahppit) ▶ RAHPAN, diehtjuohkki Rainer Hindsberg, Riikkabeaivvit ▶ RIIKKABEIVVIT DIEHTJUOHKKIN, diehtjuohkinhoavda Marjo Timonen, Riikkabeaivvit ▶ POLITIHKKA DOAIMMAHEADDJI BARGU AVISSAS, ođashoavda Martta Nieminen, Helsingin Sanomat ▶ OĐASGOVAT RIIKKABEIVVIIN, Markku Ulander, Lehtikuva
10.45-11.30	Hárjehusat dievasčoahkkinsáles (doaimmangierdduid oahppit ja doaimmaheadjioahppit)
10.45-11.30	»Riikkabeaivvit ja EU«, riikkabeivviid auditorio (doaimmangierdduid jođiheadjit)
11.30-12.00	Gaska
12.00-13.00	Gažadandiibmu dievasčoahkkinsáles
13.05-14.30	Ovdaolbmo vuostávdin stáhtasáles
14.30-	Vejolaš deaivvadeamit riikkabeaiolbmuiguin (oahppogierdu soahpá njuolgga riikkabeaiolbmuiin)
-18.00	Riikkabeivviid váldouksa giddejuvvo

- ▶ SISÁŠŠIIDMINISTTAR
Kari Rajamäki
- ▶ KOMMUNIKAŠUVDNAMINISTTAR
Leena Luhtanen
- ▶ EANA- JA VUOVDEDOALLOMINISTTAR
Juha Korkeaola
- ▶ NUBBI STÁHTARUHTAMINISTTAR
Ulla-Maj Wideroos
- ▶ VUOĐĐOBÁLVALUSMINISTTAR
Liisa Hyssälä
- ▶ OAHPAHUSMINISTTAR
Tuula Haatainen
- ▶ OLGORIIKKAGÁVPE- JA OVDDÁDUSMINISTTAR
Paula Lehtomäki
- ▶ KULTURMINISTTAR
Tanja Karpela

Nuoraid parlamentta ovddasteaddjiin čielga eanetlohku ledje nieiddat. Čoahkkimii oassálaste maiddáa nuorat sisafárrejeaddjid uogážiin, 4–5 olbmo. (Lohku lea eahpedárki, dannego ášši ii sierra jerrojuvvon almmuheami oktavuodas.)

Dievasčoahkkinbeaivve prográmma ovddiduvvui nu, ahte journalistaoahppiide lágíduvvui iežasat oahpahusdílalašvuota. Dievasčoahkkin ledje mielde 80 doaimmaheadjioahppi ja ovttá árisis leai veahkeheaddji oaidninváttu dihte.

Nuoraid parlamentta čoahkkin oáččui valjis miedas almmolašvuoda – čadahuvvon preassačuovvun attii oktiibuot 113 darveheami.

Parlamentaoahppogierddut dahke oktiibuot 190 jearaldaga – gažaldagaid mearri ráddjejuvvui nu, ahte iešgudet gierdu oáččui dahkat eanemustá nu galle jearaldaga, go

das ledje ovddasteaddjit sáles. Gažaldagaid válljenvuogádagas addojuvvui diehtu albmosit visot jodiheaddjiide. Jagi 2004 gidđat áigequovdilis jearaldagat ledje:

- ▶ skuvllaid oahppogierdodoaimma vejolašvuodát
- ▶ ruoktutboahhtináiggit
- ▶ NATO
- ▶ nuoskkidanluoittagávppašepmi
- ▶ juolgeveaga miinnát
- ▶ julgguševttohasat ja politihkalaš luohttámuš

Nuoraid parlamentta čoahkkimiin ovddiduvvon jearaldagaid fáddáviidodat lea viidánan iežas ruovttugielddas Supmii ja maiddáa riikkaidgaskasaš globála gažaldagaide. Máilmmi dilli – dorvvolašvuoda- ja birasjearaldagat leat nuoraid máilmmis ain ovdežisge lassánan. Gažaldagat leat bures analyserejuvvon ja čielgejuvvon duogáža beales, masa lassin dain sáhttá vuohttit goittotge nuoraid varas oainnu.

Nuoraid parlamentta maiddáa jienastii govttet gažaldagas. Parlamentta doarjui njálggus- ja virkkosmahttinjuhkamušautom áhtaid bisuheami skuvllain loguiguin 145–40. Gurrosa jienastedje 13 árisa. Jienastussii šattai maiddáa evttohus das, galggašii go lágain ráddjet mánáid ja nuoraid lihkaheami olgun eahkedis dmu 22 maŋŋá. Evttohus gopmánii čielgasit loguiguin 169–28, gurrosa jienastii okta ovddasteaddji.

Nuoraid parlamentta njálmmálaš gažadandiibmu sáddejuvvui televišuvnna bokte njuolggu vuolgahussan Yles.

VUÄNÕŠ

Vuössmõš Nuõri parlameent njäälmlaž kōõjtõsçiäss riáššeš ee'ttiikkää'dd tuuddištõmõškuärncest piätñac vue'ssmannu 15. peei'v 1998. Alttõõzz Nuõri parlameent riáššmõõžžâst tuejii Ee'ttiikkää'dd saaggjää'dteei *Riitta Uosukainen*, kää'tt va'sttii miõde'ld kie'ssmannust 1997 Franskjânnam meersåabbar saaggjää'dteei *Laurent Fabiuks* raajjâm alttõ'sse EL-jânnmin äiggavuažžum Päärnai parlameentâst.

Ha'ŋkkõ'sse lij ju'n algg ää'jest kuullâm, što škool liâ mie'ldd sie'brttuejummuužžâst. Parlamenttsie'brin lij tobdstõttum politiik ä'sškõõčcmõõžžid, kiõčcum vaalid di tu'tkkuum lää'jjiõtt'tõõzz da vuässõttum kää'ddvä'ldduum sääbbara. Sie'brid liâ raajjâm pâai'skooul škoolid da sie'brid liâ jäänmõssân vuässõttâm škooli 9. klaas mä'tt'tõõdi. Sie'brin lij kiõtt'tõllum jõnnaa'sšiikiõtt'tõõllâmvue'jinnallšem demokraad, ee'ttiikkää'ddstrooite'l histor, raajtõõzz da änn'jõžääi'j tuejummusvue'jj.

Parlamenttsie'br liâ vuä'ppstam vuässõõđjid Ee'ttiikkää'dddest ää'nnem Nuõri parlameent ištõmõõžžid juõ'kk nu'bb ee'jj. Parlamenttsie'br liâ vaalsam aa'sšid di miällâm ministeerid ju'rddum kõõčcmõõžžid, juõõ'kkkaž parlamenttsie'br vuârsteez.

Ee'jjest 2004 riáššum Nuõri parlameent njäälmlaž kōõjtõsçiäss leäi loggõõggâst neelljad. Äiggsab njäälmlaž kōõjtõsçiäss liâ leammaš ee'jjin 1998, 2000 da 2002.

1998 ha'ŋkkõ'sse vuässõ'tte 83 škoolâd, ee'jjest 2000 85 škoolâd, ee'jjest 2002 ha'ŋkkõ'sse äälmtõ'tte 84 škoolâd, koin Nuõri parlameent ištõmõ'sše vuõlttee vōboršeekkez 78 škoolâd. Nuõri parlamentt

2004- ha'ŋkkõõzz mie'rrsaid täävtõõzzid jiâ šiõttääm aivv tuõđ mie'lddsânji, ko täävtõssân leäi tuejummuužž vuällmõš puki ä'kkkla'sse. Vue'kkšõsnallšem täävtõs – sie'br virksmâttmõš o'nnsti pue'rben še Nuõrtt-Lää'ddjânnmest da Tâ'vv-Lää'ddjânnmest. Ištõmõšpeivva äälmtõ'tte õhttse'žže 93 sie'brred, škoolâd le'be šõddinuõrvōboršeekked. Parlamentt pei'vven pâai'kest le'jje 92:t sie'br vōboršeekked. Skamm'mannust 2003 mie'ldd le'jje äälmtõõttâm 112 sie'brred, tõ'nt čõõnõõttmõš ju'n skamm'mannust projektta lij leämmaš aabâs viõggâs.

Sie'brvuõi'ggēejaid no'rreš aauñspa'kat, koon tuäimmtsē skamm'mannu peä'llräjja mõõnee'st. Pa'kkata ku'lle:

- ▶ Nuõr da vaikktõs – ke'rjj (10 ke'rjjed)
- ▶ Lää'ddjânnam ee'ttiikkää'dd – ke'rjj
- ▶ Näai't šâdd lää'kk – čuäjtõs
- ▶ Z-card ee'ttiikkää'dddest

Nuõr da vaikktõs -čuäjtõs ra'jješ ee'jj 2003 äi'ggen Nuõri parlamentt -projekt diõtt. Tõn kee'rjtes nu'tt, što tõn vuäitt ää'nned nu'tt vuâdđškooul mãaimõsklaassin seämmaalla ämmatškoouli da lookkjiškoouli dno. mätt'tõõžžâst. Čõõdttumuužž täävtõssân lij u'vded vuâdđteädaid takai vuu'd, škoolõhttõõzz, jie'llemvue'kkjääd da leettai tuejummuužžâst nu'tt, što nuõr fi'ttje, što sij va'lljummuužžinez tuejje jiijez da õhttsa pue'ttiäi'j.

Säai'mest u'vddeš sie'brid kue'htt aunnâz. Nuõri parlameent vuâddaunnen tuäimmsaž äai'jpoddsazttum Nuõri parlamentt

– aunas di Edusnet, kää'tt lij Ee'ttiikkää'dd rajjum inter-seiddōs.

Ruocckioilin liä vuäžžmest jee'rab aunnáz grää'm gu Nuõr da vaikkōs -ke'rijj. Ääi'jpoddsazttum Nuõri parlamentt – säi'mmčüäjtōs jäärglä'tteš še ruocckio'lle.

Nuõri parlamentt -ha'ñkkōs äjšmi njuhččmannu 16. pee'iv 2004 (16.4.04) riäššum ištīmō'sše ee'ttiikkää'ddest. 199 nuõrrád nõörá'tte njäämlaž kōõjtōsčičiä'sse. Maainstummuužž jää'dti saaggjää'dteei Paavo Lipponen. Täävtōssân lij, što pääi'k' ä'lnn le'čči nu'tt mähgg minister ko tuäjkkirsin ä'stte lee'd. Riikksuävtōōžž vuäzzla vuäžžu teäd Nuõri parlameent peei'vest

vuõssmōsân vue'ivvminister *Matti Vanhanen* spesiaalvie'kkteeja *Riina Neuvamäki* pääi'k'.

Riikksuävtōōžž vuäzzlain pääi'k' ä'nn le'jje:

- ▶ VUEI'VVMINISTER
Matti Vanhanen
- ▶ PIRRÕSMINISTER
Jan-Erik Enestam
- ▶ SOSIAL- DA TIÕRVÄSVUÕTTMINISTER
Sinikka Mönkäre
- ▶ VUÕIGGÄDVUÕTTMINISTER
Johannes Koskinen
- ▶ KAUPP- DA INDUSTRIAMINISTER
Mauri Pekkarinen

Nuõri parlamentt -pei'vv 16.4.2004

8.00–	Ee'ttiikkää'ddkuärnâc ouduhss äävai (sizzpuättmōš čičiâss 10.00 mōõnee'st)
8.00–10.30	Tue'lesveärr ee'ttiikkää'dd kää'ffpõõrtâst
9.00–10.30	Ee'ttiikkää'ddkuärnâc čüä'jtummuš vuässõõđ jid
9.30–10.15	Politiikklaž tuâimmteei, ee'ttiikkää'dd auditorio (saaggtuâjjeimätt'tõõđi) ▶ ÄÄVUMMUŠ, teädteei Rainer Hindsberg, Ee'ttiikkä'dd ▶ EE'TTIKKÄ'DD TEÄÐTEEIJEN, teäd'tōssu'rmōš Marjo Timonen, Ee'ttiikkä'dd ▶ POLITIIK TUÄIMMTEEI TUÄJJ GA'ZEÄ'TÄST, Oodâssuurmōs Martta Nieminen, Helssen ga'zeä't ▶ OODÄSKAART EE'TTIKKÄÄ'DDEST, Markku Ulander, Ga'zeä'tkartt
10.45–11.30	Vaalmštõõttmōōžž tiuddištīmōškuärncest (sie'brneek'k da saaggtuâjjeimätt'tõõđi)
10.45–11.30	»Ee'ttiikkä'dd da EL» ee'ttiikkää'dd auditorio (sie'brrvuõi'g'gjeeja)
11.30–12.00	Kõhtt
12.00–13.00	Kōõjtōsčičiâss tiuddištīmōškuärncest
13.05–14.30	Saaggjää'dteei vuâsttavälddmōš riikk'kuärncest
14.30–	Ee'ttiiklett'tõõttmōōžž (sie'brr suä'ppe vuõi'ggest meeree'ttkin]
–18.00	Ee'ttiikkää'dd ouduhss pijjât kïdd

- ▶ TUÄJJMINISTER
Tarja Filatov
- ▶ SIZZAA ŠŠIMINISTER
Kari Rajamäki
- ▶ JÄÄ'ÐTÖS- DA ČUÖJTÖSMINISTER
Leena Luhtanen
- ▶ MÄDD- DA MEÄ'CCTÄÄLLMINISTER
Juha Korkeaoja
- ▶ NU'BB RIIKKVÄÄ'RAIMINISTER
Ulla-Maj Wideroos
- ▶ VUÄÐKÄÄZZKÖSMINISTER
Liisa Hyssälä
- ▶ MÄTT'TÖSMINISTER
Tuula Haatainen
- ▶ ÄLGGJÄNNAMKAUPP- DA OUDÄSVIIKKMÖŠ-
MINISTER Paula Lehtomäki
- ▶ KULTTUURMINISTER
Tanja Karpela

Nuõri parlameent vöböršeeĸĸin jeän'böš le'jje niõd. Ištmmõ šše vuäsõ'tte še jännmasi'rddituakksa nuõr, 4–5 persoon. (lääkk i'llakku nu'tt tä'rĸĸ, gu ää'sš jä kōõččäm tää'rĸben äälmtööttäm ääi'j).

Tiuddištmmõšpei'v prograamm ooudäsvi'ĸkeš nu'tt, što saaggtuäjjei-mätt'tõõ'jid reäššeš jiijez škooultõspoodd. Tiuddištmmõžžäst le'jje mie'ldd õhtte'žže 80 saaggtuäjjeimätt'tõõdi da ooutest vöboršeeĸĸest leäi vie'ĸĸteeja vue'innemmäai'n mäi'nest.

Nuõri parlameent ištmmõš vuäžžai jiännai mie'ttmiõllsanallšem čõõdtõõžž – tuejjuum ga'zeä't'tĸiõččmõš uu'di õhtte'žže 113 appõõzz.

Kõõččmõõžžid parlamentsie'br tuejje õhtte'žže 190 - kōõččmõõžžii mie'rid rää'jteš

ti'nt-aa, što kää't-a sie'br vuäžžai tuejjeed jäänmõsân nu'tt mängg kōõččmõššäd, gu sie'brest liä ee'ttiĸ kuärncest. Kõõččmõõžžii va'lljeemmõöntõõlmest teädteš vuõ'ggest pukid vuõ'i'ggeejaid. Ee'jj 2004 keädä ääi'jpoddsä kōõččmõõžž le'jje:

- ▶ škoouli sie'brtuejjuumuužž oudldõõzz
- ▶ domoipue'ttemäi'j
- ▶ NATO
- ▶ piäzztõskaupp
- ▶ mäddviõggimiin
- ▶ takaiee'ttiĸ da politiikklaž na'ddjõs

Nuõri parlameent ištmmõõžžin čuäjtum kōõččmõõžžii ä'sšpirrõs lij veiddnam jiijez dämmkää'ddest Lää'ddjännma da meeraikõskksaid takaimaai'lm kuõskki kōõččmõõžžid. Maai'lm vue'ĸĸ – staanvuõtt-da pirrõskõõččmõõžž liä nuõri maai'lmest tuäljõõžžäst lãssnam. Kõõččmõõžž liä puärast bie'ĸĸ'ĸõttum da tuäkk'kõttum, koon lää'ssen tõin lij lookkãmnalla kuuitãg nuõri vöörãs vuei'nnemnãäll.

Nuõri parlamentt še jiõnnsti kuõ'i'test kōõččmõõžžäst. Parlamentt kãntti njälggssi- da limonaad-jiõččtuaimmsažmašina ruõkkmõõžž škooulin lääggjin 145–40.

Tu'sšen jiõnnste 13 vöboršeeĸĸed. Jiõnnstõ'sse mõõni še u'vddum alltõs tõ'st, õõugec-a lää'jjin rää'jted päärnai da nuõri liikkummuš älggan jeä'kkaai mãŋŋa čiãss 22:test. Alltõš kãmmni lääggjin 169–28, tu'sšen jiõnnsti õhtt vöboršek.

Nuõri parlameent njäälmlaž kōõjtõsčiãss snimmeš pääi'ĸ ä'lnn da televiõititš vuõigg vuõlttõssân Ylest.

BILAGA 1 DAGORDNING

UNGDOMSPARLAMENTET
FREDAGEN DEN 16 APRIL 2004
KLOCKAN 12-13

Dagordning

Muntlig frågestund

- ▶ **STATSMINISTER**
Matti Vanhanen
- ▶ **MILJÖMINISTER**
Jan-Erik Enestam
- ▶ **SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTER**
Sinikka Mönkäre
- ▶ **JUSTITIEMINISTER**
Johannes Koskinen
- ▶ **HANDELS- OCH INDUSTRIMINISTER**
Mauri Pekkarinen
- ▶ **ARBETSMINISTER**
Tarja Filatov
- ▶ **INRIKESMINISTER**
Kari Rajamäki
- ▶ **KOMMUNIKATIONSMINISTER**
Leena Luhtanen
- ▶ **JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTER**
Juha Korkea-
oja
- ▶ **ANDRA FINANSMINISTER**
Ulla-Maj Wideroos
- ▶ **OMSORGSMINISTER**
Liisa Hyssälä
- ▶ **UNDERVISNINGSMINISTER**
Tuula Haatainen
- ▶ **UTRIKESHANDELS- OCH UTVECKLINGSMINISTER**
Paula Lehtomäki
- ▶ **KULTURMINISTER**
Tanja Karpela

FOTO: Pekka Sakki / Lehtikuva

FOTO: Pekka Sakki / Lehtikuva

Parlamentsklubbarna ställde sammanlagt 190 spörsmål till ministrarna. Många av dem behandlade samma teman. Under frågestunden hinner ungdomsparlamentet bara behandla cirka 20 spörsmål och antalet spörsmål har därför begränsats redan nu. Under frågestunden väljer talmannen ut spörsmålen bland de som finns på listan nedan.

De offentliga tjänsterna i framtiden

Esko Juutinen, Hatsalan klassillinen koulu, Kuopio

Insatser för att främja hälsosamma matvanor bland skolelever

Riikka Ryhänen, Arppen koulu, Kides

Intergritetsskyddet

Toni Kortelainen, Pielisjoen koulu, Joensuu

Möjligheterna att få tag på polisen

Juha Härkönen, Puistolans peruskoulu, Helsingfors

Skatterna på olika typer av musikskivor

Visa Kananoja, Jalasjärven yläaste, Jalasjärvi

Internetuppkopplingar

Lassi Mäki-Valkama, Seinäjoen lyseo, Seinäjoki

Nya röstningsmetoder

Petri Koivisto, Toholammin yläaste, Toholampi

Företagsutflyttningen till Kina

Jannika Ranta, Vähänkylän yläaste, Lillkyro

Begränsningar i användningen av olja

Nadja Volossina, Haapamäen yhteiskoulu, Haapamäki

Effektivare språkundervisning i skolorna

Milla Jantunen, Jyväskylän normaalikoulu, Jyväskylä

Bilskatterna och miljöpåverkan

Kasper Summanen, Tapiolan koulu, Esbo

Fängelsestraffen i Finland

Anna-Leena Reinonen, Opintien koulu, Loimaa kyrkby

Bättre påverkningsmöjligheter för unga

Minna Lahesmaa, Puolalanmäen koulu, Åbo

Polisen befogenheter

Aimi Hamberg, S:t Olofsskolan, Åbo

Förbud mot hönsburar i EU-länderna

Eeva Asikainen, Eurajoen yhteiskoulu, Euraåminne

Djursjukhusen

Annika Korhonen, Kokemäen yhteiskoulu, Kokemäki

Intagningen till universiteten

Tero Lagerbom, Länsi-Porin yläaste, Björneborg

Hemkomsttider för unga

Heli Wilska, Lopen yläaste, Loppi

Återinförd 80 kilometers hastighetsbegränsning

Miia Prinkkilä, Pohjolanrinteen koulu, Riihimäki

Miljöfostran i skolan

Heidi Blom, Alppilan yläaste, Helsingfors

Mobiltelefoner och handsfree

Mia Tohka, Ehnroosin koulu, Mäntsälä

Bilskoleundervisning i skolorna

Emil Berghem, Hakarinteen koulu, Ekenäs

Idrotten i läroplanen för gymnasiet

Jari Partanen, Kauppis-Heikin koulu, Idensalmi (Peltosalmi)

Finlands säkerhetspolitik

Enni Vainio, Sepän koulu, Kyrkslätt

Högre åldersgräns för barnbidragen

Noora Simolin, Mukkulan peruskoulu, Lahtis

Psykoterapi för unga

Ieva Kovarskyte, Ressun peruskoulu, Helsingfors

Alkoholskattesänkningen 1.3.2004

Eeva-Maria Ranta, Anna Tapion koulu, Aitoo

Kan modetrender åsidosätta hyfs och pli?

Tiia-Mari Lahdenperä, Sylvään koulu, Vammala

Konfessionella symboler i skolan

Ralf-Erik Friman, Ylöjärven nuorisosedustajisto, Ylöjärvi

Sysselsättningsutbildning för invandrare

Nadja Marjomaa, Kesämäenrinteen koulu, Villmanstrand

Oljetransporterna på Östersjön

Lauri Heimala, Virolahden yläaste, Virolahti

Högre barnbidrag

Marjaana Häyrynen, Kerimäen yläaste, Kerimäki

Anslagen till utvecklingssamarbete

Jussi Svartström, Helsingin normaalilyseo, Helsingfors

Skolmaten

Toni Hömppi, Länsimäen koulu, Vanda

Större medborgarinflytande

Antti Kinnunen, Maikkulan yläaste, Uleåborg

Understöden till idrottsmän

Jiri Lapinoja, Merikadun koulu, Brahestad

Begränsningar i jakträtten

Mari Orjasniemi, Ounasvaaran yläaste, Rovaniemi

Insatser för att bevara den samiska kulturen

Tiia Semenoff, Sevettijärven koulu, Ivalo

Sedelvalörerna i bankautomaterna

Casimir Tallqvist, Högstadiet Svenska normallyceum, Helsingfors

Ökenspridningen som miljörisk

Maria Hemming, Tapiolan koulu, Esbo

BILAGA 2 SITTORDNING

Ungdomsparlamentet 16.4.2004

PÄIVI LEHTINEN	MARJAANA HÄYRINEN	EERO INKERI	RALF-ERIK FRIMAN	JOONAS MATTSON	IRINA TAPOLA	VILI MÄKINEN	HEIDI HERTTELL	ELINA LAHTINEN
KERIMÄEN YLÄASTE			YLÖJÄRVEN NUOR.EDUSTAJISTO		NOKIAN NUORISOKESKUS		KAUKAJÄRVEN KOULU	

SANTTU JAakkola	KÄTHE YODER	KATARINA KOIVUNIEMI	TIIA-MARI LAHDENPERÄ	AINO KORRI	JANI ILOMÄKI	LAURA VIRTANEN	KAROLIINA JAakkola	HELI WILSKA
TAMPEREEN NUORISOFOORUMI		SYLVÄÄN KOULU		ORIVEDEN NUOR.VALTUUSTO		ORIMATTILAN YLÄASTE		LOPEN YLÄASTE

ENNI NIEMINEN	MINNA KOSKELA	NORA MUSTO	JENNI SALMINEN	MIKKO MÄKELÄ	NADJA MARJOMAA	MILLA KUUSIMÄKI	NADJA VOLOSSINA
VEHKALAHDEN KOULU		KIMPISEN KOULU		KESÄMÄENRINTEEN KOULU		HAAPAMÄEN YHTEISKOULU	

EEVA ASIKAINEN	SEPPÖ RUOSTEMAA	JANIINA JALONEN	ILKKA KOIRANEN	NOORA SIIVONEN	EMMIILIIINA LUOSTARINEN	KOCHAR MAHMUDI
EURAJOEN YHTEISKOULU		ARONAAHTEN PERUSKOULU		TURUN LYSEON KOULU		

EMMI LEPPÄNEN	NOORA SIMOLIN	HELI SAARI	ANNIINA KESO	NIA KORPELA	HENRI ILANEN
MUKKULAN PERUSKOULU		KARAN KOULU		HÄMEENLINNAN YHTEISKOULU	

KRISTA LAPPALAINEN	JANI PARTANEN	TAAVI TAPANINEN	TATU PUUSTIINEN	HENRIK MIKKONEN
KAUPPIS-HEIKIN KOULU				

HELJÄ KALLIO	SAMI LEINO	HANNES LEVÄNSUO	VILMA TUOMINEN
HARJUNRINTEEN KOULU		RAUMANMEREN PERUSKOULU	

TERO LAGERBOM	MIRKA KINNUNEN	JUUSO MIKKONEN
LÄNSI-PORIN YA	POHJOIS-PORIN KOULU	

MIRO-TOMMI TUUTIJÄRVI	TIIA SEMENOFF	JENNI KOSKELA	REETTA NURMIHÄKI	HEINI IMMONEN	JONNA KOYVURANTA	TAAVI SAARI
SEVETILÄN YLÄASTE		SEVIR YLÄASTE		HEPOLAN KOULU		
ANDRII AHONEN	MARI ORJAS-NIEWI					
OJHALSVARAN YLÄASTE						
ANTTI KINNUNEN	JUHO STENUDD	AVNE HAAPANIEMI	JIRI LAPIROJA	NOORA RAINA	KAISLA LAURILA	MARI MOLANEN
MAKKOLAN YLÄASTE		HEIKKADUUN KOULU		KÄTÖLÄHDEN KOULU		
SUVIANNA TUONSTO	MILLA JANTUNEN	JUHO KEINÄNEN	ELINA HITURI	EIJA SOINI	JUHA SUURONEN	MARJO KALLIO
JYVÄSKYLÄN NORMAALIKOULU		JYVÄSKYLÄN NORMAALIKOULU		OULUN NORMAALIKOULU		
ANETTA RAIVO	SAMI NIEMI	ELINA HITURI	EIJA SOINI	JUHA SUURONEN	SANNA JANHONEN	JENNI HAKOVIRTA
JYVÄSKYLÄN NORMAALIKOULU		ÄETSÄN KOULU		KEMPELEEN NUORISOFOORUMI		
LASSI MÄKI-VALKAMA	SAMULI NISSILÄ	MAARIA NIKURIN	PETRI KOIVISTO	JANNIKA RANTA	TOMI NIEMELÄ	MARJA TAAROLA
SEINÄJOEN LYSEO		TOHOLAHNEN YLÄASTE		KEMPELEEN YLÄASTE		
MIKKO LINDGREN	TONI KORTELAINEN	HEINI PARIJAINEN	JENNI MUTTONEN	RIIKKA RYHÄNEN	VISA KANANOJA	SUSANNA KILTO-MÄKI
RUMAH LYSEON PERUSKOULU		PIELISJÄRVEN KOULU		VILSTARON YLÄASTE		
JUHA HEIKKILÄ	ELMERI HELANDER	LJURA LEPPÄHAARA	MARJAANA NOKKA	LÄURI HEIMALA		
NUPPELÄNHAARAJUUN KOULU		JOKIVÄSKEN KOULU		YLÄASTE		
VIROLANDIN YLÄASTE						

ALISA MYLLYNPÄÄ	SAMI SALOMÄKI	JENNI TUOMAINEN	SUPPHATRA JANPHON	JUHA HEIKKILÄ	ERMO INKERONEN	ANNA-LEENA REINONEN	SUSANNA AHOLA	ANTTI VEPSÄLÄINEN
KAARILAN KOULU		HATANPÄÄN KOULU		OPINTIEN KOULU			NÖYKKIÖN KOULU	

RIITA INKILÄINEN	Eeva-Maria RANTA	OONA RISSANEN	TUUKKA TYNKKÄNEN	MARIA HEMMING	OLLI ROPPONEN	KASPERI SUMMANEN	HEIDI HERTELL	ELINA LAHTINEN
ANNA TAPION KOULU		SALPAUSSELÄN PERUSKOULU		TAPIOLAN KOULU				KARAKALLION KOULU

ONERYA KÄRKKÄINEN	MIIA PRINKKILÄ	JANITA SIHTO	H-R HIRVONEN	MIKKO LEHTINEN	LAURI LEHTONEN	EMMA KROPSU	EERO OKSANEN
POHJOLANRINTEEN KOULU		RIIHENMÄEN KOULU		RAJAMÄEN YLÄASTE		KASAVUOREN KOULU	

ANNAMARI ALANNE	TIINA SOLLO	TOBIAS YLÖMÄKI	HEIDI PAJAKARI	ENNI VAINIO	ELIAS ERÄMAJA	MARKUS KARJALA
ITTALAN KOULU		SEPÄN KOULU			MYLLYHARJUN KOULU	

ANNIKA KORHONEN	LOTTA HAKUNI	HELENA ENGLUND	VALTTERI ANTTILA	JANNICA JUSSLIN	ANNIKA MARKKU
KOKEMÄEN YHTEISKOULU		RUUSUVUOREN KOULU		MYLLYMÄEN KOULU	

ESKO JUUTINEN	SIRU MERIAHO	HILKKA PALDANIUS	JANNE PIILONEN	MEERI SAKSMAN
HATSALAN KLASSILLINEN KOULU				

MARINA KARAVATSKI	MINNA LAHESMAA	SONJA LEHTINEN	JASMINE SKÖN
PUOLALANMÄEN KOULU			

JENNI RAJALA	MINNA ALENIUS	ANTTI-JUSSI LEHTINEN
POHJANLINNAN KOULU	KUNINKAANMAAN KOULU	KIUKAISTEN YHTEISKOULU

TUULI SALO	MIA TOHKKA	MATIAS KALLIO	OLLI GUNST
EHRIBODJUN KOULU	HÄGGSTÄMPEKA HÖGGSTADT	HÖGGSTÄDIESKOLAN LÖNEN	HÖGGSTÄDIESKOLAN SVENSKA NORMALLYCEUM
PETRI HEISKANEN	MERI KAJAS	KATJA KUJANDÄ	RIKU MAENPÄÄ
ESPOONLANDEN KOULU	ESPOON YHTEISLYSEON KOULU	MARGIT TRYGG	CASINUR TALLOVIST
THOMASIN KOULU	HÄNRYNÄN KOULU	JENNA HAKKARAINEN	EMIL BERGHEM
ALPILAN YLÄASTE	HEIDI BLOM	LIISA TUHKANEN	LENA LINDBERG
HELSINGIN NORMAALILYSEO	NEEA JUUKARAINEN	JUHA HÄRKÖNEN	HENNA VANHAKARHU
PUUSTOLAN PERUSKOULU	SUVI NIEMINEN	JUHA HAUTALA	AINO LAURILA
JÄRVELÄN PERUSKOULU	MAARET LAUNIS	EERO AHOTUPA	LARISSA QWINTUS
KEURASKOULU	KAARINA VIKMAN	ESSI KANERYVA	AIIMI HAMBERG
RUUSUN PERUSKOULU	KAARINEN	ANTTI KOSKELA	SONJA SUNDE
HATANPÄÄN KOULU	SAGA VILPAS	TUOMO KALLIO	LUDVIG ACHREN
KILONPUSTON KOULU	TONI HÖMPPI	SUSANNA HAAPALAINEN	LYCEEPÄIKENS SKOL4
LÄNSIMÄEN KOULU	ARTTU JOKELA	HABIBA ALI	SIT OLOFSKOLAN
KARAKALLION KOULU	TONI HÖMPPI	ANNIKA PESONEN	

KERHOKESKUS
- KOULUTYÖN TUKI

Klubbcentralen – stöd för skolan rf

